

Het Koloniaal Weekblad

ORGAAN DER VEREENIGING „OOST EN WEST”

INHOUD: Oproep. — Ten afscheid. — Tentoonstelling „Het Koloniaal Weekblad”. — Haagsch Minahassa-Comité (Foto). — Minahassa-Collecte (Haagsch Comité). — Het Informatie-Bureau van de Vereeniging „Oost en West”. Verslag over het jaar 1928, door H. J. A. Raedt van Oldenbarnevelt (slot volgt). — Van Week tot Week. — Persoverzicht uit de Ind. Bladen: I. Uit de Europ. Pers. II. Uit de Inheemsche en Mal.-Chin. Pers. — Oost- en West-Ind. Literatuur-overzicht. — Suriname. — Curaçao. — Uit den Vreemde. — Berichten der Afdelingen: I. Doorn. — Mededeelingen: Van het Informatie-Bureau. — Mutatiestaat van 10 tot 17 Juli.

OPROEP.

Met verwijzing naar het onderstaande, worden de leden der Vereeniging, die in aanmerking wenschen te komen voor de, gehonoreerde, betrekking van Secretaris der Redactie van het „Koloniaal Weekblad”, uitgenoodigd hunne sollicitatie vóór 1 Augustus e.k. schriftelijk in te dienen aan het Algemeen Secretariaat der Vereeniging, Korte Voorhout 6, Den Haag. Aanvaarding der betrekking met 1 September d.a.v.

HET HOOFDBESTUUR.

Ten afscheid.

De Secretaris der Redactie van het „Kol. Weekblad”, de heer W. C. Muller, heeft wegens gezondheidsredenen zijn werkzaamheden moeten beperken en zich alzoo genoodzaakt gezien ontslag te nemen uit genoemde functie.

Voor onze Vereeniging beteekent dit heengaan niets minder dan een groot verlies.

In 1923 aanvaardde hij, officieel, de betrekking, welke hem niet vreemd was, waar hij bereids twee belangrijke en gewaardeerde rubrieken in het Orgaan: „Litteratuur-overzicht” en „Van Week tot Week” verzorgde, terwijl hij bovendien, van 1902 af, zijne medewerking aan het blad verleend had.

Het mag geacht worden van algemeene bekendheid te zijn, hoe de heer Muller — onder supervisie van het Dagel. Bestuur als verantwoordelijk lichaam — zijn taak vervuld heeft; de jaargangen van het K. W. leggen daar getuigenis van af. En meer ingewijden weten, hoe hij bij dat werk de belangen der Vereeniging, die hij, als weinigen, kende, zorgvuldig voor oogen hield, met name steeds indachtig aan het wezen en de strekking, aan het doel en het streven der neutrale Vereeniging, wat niet voor het minst ook bleek in zijn overleg omtrent de keuze der medewerkers voor bijzondere koloniale onderwerpen. Met een bevoegd, zelfstandig oordeel over personen en hun werk, heeft hij, mede hierdoor, niet weinig bijgedragen tot den goeden naam welke het Orgaan en derhalve de Vereeniging „Oost en West” verkregen heeft. Buiten en behalve dit alles wist hij tijd te vinden om het Bestuur, geheel vrijwillig, ter zijde te staan in het werven van leden, hier en in O.- en W.-Indië, met het succes, als vermeld geworden in het jongste Jaarverslag der Vereeniging.

In korte trekken is hiermede het verlies geschetst — onvolledig, maar naar wij meenen genoegzaam overzichtelijk — waarvan hierboven sprake. Een schets, onnoodig om haar voor te houden aan het Dagel. Bestuur uit het Hoofdbestuur en vele leden, maar, bij dit afscheid, noodzakelijk ten aanzien der Vereeniging in haar geheel. Want, met den scheidenden, verlaat ons de bekwame, bereidwillige en hulpvaardige man, aan wien was toevertrouwd de dagelijksche leiding van het Orgaan, dat ook in ruimen kring daarbuiten gelezen

werd en dat de „luidspreker” der Vereeniging genoemd zou kunnen worden.

De heer Muller heeft de verwachtingen, destijds in hem gesteld, niet beschaamd, wel overtroffen, en zoo ook hij niet onmisbaar is, gemist wordt hij zeker en zijn opvolger, wie hij zijn moge, zal goed doen indien hij zich spiegelt aan het voorbeeld, hem door zijn voorganger gegeven.

HET HOOFDBESTUUR.

Tentoonstelling „Het Koloniaal Weekblad”.

Zij belooft voor velen een openbaring te worden!

De Tentoonstelling „Het Koloniaal Weekblad”, welke van 25 Juli tot 10 Augustus a.s. in het gebouw van het Stedelijk Gymnasium aan de Laan van Meerdervoort te 's-Gravenhage op initiatief van de Haagsche afdeling van „Oost en West” gehouden zal worden, zal, naar wij vernemen, door de medewerking welke van verschillende kanten mocht worden ondervonden, op velerlei gebied, een interessant beeld geven van wat omtrent onze overzeesche gewesten in den loop der jaren werd gepubliceerd. Vooral dank zij de medewerking van het Koninklijk Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van N.-Indië, heeft het comité een collectie boeken bijeen kunnen brengen welke representatief geacht mag worden voor voornaamste omvangrijke groepen op het gebied van kunsten en wetenschappen, van politiek en economie, van godsdienst, belletrische en school-uitgaven, zoolwat Oost- als West-Indië betreft. Oude Reisbeschrijvingen zullen er evenmin ontbreken als de meest moderne uitgaven op letterkundig gebied. Op het gebied van Bestuur, rechtswezen, onderwijs, op dat van het arbeidsvraagstuk, de geneeskunde enz. enz. zijn werken, zorgvuldig geselecteerd, bijeengebracht. Ook uitgaven in Inlandsche talen zullen niet mankeren. Voorts zijn belangrijke buitenlandse uitgaven onze koloniën betreffende, bijeengebracht. Ook interessante collecties fraaie platen zullen worden geëxposeerd en er zal ook een kranten- en periodieken wand worden opgesteld, een beeld gevend van alles wat dagelijks en periodiek in Oost en West verschijnt.

Natuurlijk zullen de bezoekers niet komen te staan voor lange reeksen „ruggetjes” van eenige honderden bijeengebrachte boeken. Dan zou men evengoed een wandeling door een onzer groote koloniale boekeries kunnen maken. En wie „van het publiek” bezoekt deze bibliotheken? Voor wie geen studie van speciale vraagstukken heeft gemaakt, maar die niettemin belangstelling heeft voor het leven en voor de ontwikkeling, cultureel en economisch, van onze overzeesche gewesten, zal daarom deze tentoonstelling een openbaring kunnen zijn bij het aanschouwen van hetgeen er over onze Indië werd en nog geregeld wordt gepubliceerd.

Het comité heeft gemeend den toegangsprijs zoo laag mogelijk te moeten stellen. Deze bedraagt slechts 15 cents, waarvoor de bezoeker nog een beknopt oriënterend gidsje ontvangt.

* *

Aan het vorenstaande, van de hand van den Secretaris der tentoonstelling, den heer Johan Konning, voegt de Voorzitter dier Commissie, Voorzitter der Afd. Den Haag onzer Vereeniging, de heer F. v. Peski, nog het volgende toe:

Men maakt er onze Vereeniging en meer speciaal onze afdelingen wel eens een verwijt van, dat zij wel voor hare leden, maar weinig naar buiten werken, met uitzondering dan van Arnhem, dat verleden jaar de Ita gaf.

Voor het Hoofdbestuur gaat het verwijt niet op, daar het Informatie-bureau veel en goed werk doet,

JOS. D. NETTEN & Co. - IN EFFECTEN

Sportlaan 3 - 's-GRAVENHAGE - Telefoon 31201

Wij beschikken over een directe telefoonverbinding met de AMSTERDAMSCH BEURS. Zijn daardoor in de gelegenheid tijdens het Beurs-uur alle verlangde koers-informaties te verstrekken en orders af te doen. 5513
Onze cliënten kunnen op afdoening wachten.

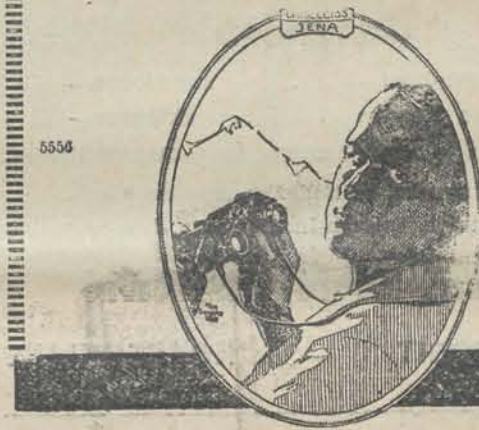
P. v. d. BRUL VEENESTRAAT 15

Den Haag
Groote sortering HEEREN-, JONGENS- en KINDERKLEEDING
Spec. Afdeling v. KLEEDING NAAR MAAT
SCHERP CONCURREERENDE PRIJZEN 5424

ERGRA L. v. MEERDERVOORT 131a

DEN HAAG - TELEF. 32189

VAKOPTICIEN

MAISON BLOM

2e Schuytstr. 77-79 - DEN HAAG - Tel. 33703

HET ADRES VOOR

DINERS AAN HUIS BEZORGD

„WESTENBURG”

BLOEMBOLLEN
... DAHLIA'S ... 5799

VOORSCHOTEN

Maison „Kranenburg”

HOLLANDSCHE EN INDISCHE KEUKEN

RESTAURANT DEN GEHEELEN DAG

COLUMBUSSTRAAT 46 - TEL. 37990 - DEN HAAG

Aanbevolen adres voor „Oost- en West” 70

Het Weekblad dat sinds 55 jaar aan de spits gaat der Ned. Geïllustreerde bladen, is:

EIGEN HAARD

EIGEN HAARD

dat uitmunt door smaakvolle verzorging en boeienden inhoud, mag daarom in geen huiskamer ontbreken

Doet daarom, wat Uwe ouders reeds deden en abonneert U op den huisvriend van jong en oud

EIGEN HAARD

Vraagt proefabonnement bij de Administratie: Drukkerij v.h. DE ERVEN LOOSJES, Ged. Oude Gracht 88, HAARLEM

P. J. VAN DEN BERG & Co.

COMMISSIONNAIRS IN EFFECTEN

Anna-Paulownastr. 87 - Den Haag - Tel. 12625
 OUD-MAKELAARS TE SOERABAYA

ALLE BANKZAKEN

DOOR LANGJARIG VERBLIJF IN **INDIË** EN
 SPECIALE CONNECTIES ZIJN WIJ IN STAAT
 INLICHTINGEN EN VOORLICHTING TE GEVEN
 IN INDISCHE CULTURES EN ZAKEN. 5504

RADIOKOERSEN VAN 1.30 TOT 3 UUR
 worden ook op telefon. aanvraag gaarne verstrekt.
 5504

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

Belasten zich met alle Bankzaken

Safe-Inrichting

5021

NEDERLANDSCHE

HANDEL-MAATSCHAPPIJ, N.V.

AMSTERDAM

Gestort Kapitaal f 80.000.000.—

Statutaire Reserve 40.000.000.—

Agentschappen te **ROTTERDAM** en 's-**GRAVENHAGE**.

Vestigingen in Nederlandsch-Indië,
 Straits-Settlements, Britsch-Indië, China, Japan, Arabië.

ALLE BANKZAKEN

5024

SAFE-DEPOSIT — KOFFERKLUIS

STUYT EN

DE WILDE

LEDEN DER VEREENIGING VOOR DEN
 EFFECTENHANDEL TE AMSTERDAM
 TELEFOON Nos. 35208 en 35916
 TELEGRAM-ADRES: „STUYTCO“

HEERENGRACHT 422

AMSTERDAM

DE HAAGSCHE FINANCIERINGSBANK

SPUI 109a. Tel. 16864

geeft gelegenheid tot: sparen met korting; voordeelige
 inkoop en contant met korting; koopen op crediet tegen
 matige rente, uitsluitend van huishoudelijke artikelen,
 kleeding, schoeisel, etc. 5779

Vraagt vrijblijvend inlichtingen — ook des avonds.

VERLOFGANGERS UIT INDIE

benutten een gedeelte van hun Verlooftijd, voor het volgen
 van **PRIVE- en CLUBLESSEN** aan de bekende **INSTITUTEN**

„SCHOEVERS“

DEN HAAG - STADHOUDERSPLEIN 3 en 7a - TEL. 52594
 Amsterdam: Nic.-Witsenstraat 3 - Van-Baerlestraat 13
 Rotterdam: N. Binnenweg 167 - Groningen: O. Ebbingestr. 1b

STENO - TYPEN - BOEKHOUDEN - FRANSCH - DUITSCH - ENGELSCHE - ESPERANTO

Haagsch Minahassa-Comité.

Zittend van links naar rechts: Mevr. Mr. J. D. Verbroek, Mevr. Romswinkel, Mevr. Koningsberger-Lang,
 Mevr. W. Esse. van Lynden, Mevr. Dietz.
 Staande: Br. van Lynden, F. van Peski, Mevr. de Bordes-Dingery, de Heer L. Schwaanhuysen, Mevr. M. E. Dietz,
 Joekes, de Heer Jhr. J. H. A. P. von Schmidt auf Altenstadt.

afgezien dan nog daarvan, dat veel verricht wordt
 waarvan het publiek niet hoort. (Ik noem hier even,
 dat door onze bemiddeling Nederlanders in Rume-
 nië in de gelegenheid gesteld zullen worden de
 Nederlandsch-Indische Regeeringsfilms aldaar te
 zich vertoonen.

Maar juist is, dat wij gaarne meer zouden willen
 doen, ware het niet, dat onze beperkte financiële
 middelen ons dwingen daarmede te woekeren en
 onze wenschen binnen het bereikbare te vervullen.

Daardoor zijn wij bijv. gedwongen de uitgave
 van een boekje over de Indië, bestemd voor de
 leerlingen der hoogste klasse van de lagere school,
 dat wij kosteloos over het geheele land wenschten
 te verspreiden, weder voor een jaar uit te stellen.

Zooals gezegd, de financiën vormen een voort-
 durende zorg en zowel 't Hoofdbestuur als de af-
 deelingen, hebben de verplichting wat kapitaal te
 vergaren om in tijden van event. tegenschiet het
 hoofd boven water te kunnen houden.

Een gezonde toestand zou het zijn, wanneer
 propaganda betaald kon worden uit de rente van
 kapitaal.

Zoo ver zijn wij echter nog lang niet en wij ge-
 voelen, dat wij het Nederlandsche volk kennis over
 de Indië niet mogen onthouden.

Daarom heeft de afdeling 's-Gravenhage beslo-
 ten in dezen zomer bovengenoemde tentoonstelling
 te houden, eene tentoonstelling, zooals wij vroeger
 reeds schreven, als nog nooit tevoren in ons land
 gehouden en die zeer belangwekkend belooft te
 worden.

De entree zal slechts f 0.15 per persoon bedra-
 gen en als toegangsbewijs wordt een ieder een ca-
 talogus overhandigd, waarvoor de heeren Johan
 Koning en Oudschans Dentz eene inleiding, resp.
 over Oost- en West-Indië schreven, meer speciaal
 wat het boek betreft.

Wij wekken hierdoor onze leden op, deze ten-
 toonstelling te gaan zien, overtuigd als wij zijn, dat
 deze door aantal, verscheidenheid en mooie bewer-
 king hunne verwachting ver zal overtreffen, maar
 wij vragen tevens propaganda van hen bij hunne
 kennissen, die niet bij onze Vereeniging aangeslo-
 ten zijn, opdat zooveel als slechts mogelijk is, deze
 uitgelezen verzameling onder de oogen krijgen.

Wij hebben gewerkt, wilt gij ons nu hiermede,
 in het belang van ons Nederlandsche Rijk, steunen?

Minahassa-Collecte.

Haagsch Comité.

M. A. S. f 200; Dr. H. G. H. f 25; Hr. en Mevr.
 D. J. f 100; Mevr. N. S. V. V. f 100; G. W. F. de
 V. f 5; A. T. W. f 10; C. D. f 10; N. f 10; Mevr.
 V. K. f 10; Dr. A. V. f 2.50; E. bn. v. C. f 100; Mr.
 P. Ch. L. E. f 25; A. A. G. f 25; v. d. K. f 10; Mevr.
 C. K. E. f 50; Mevr. C. K. B. v. T. f 20; Mevr. C. G.
 W. E. f 100; Mevr. S. f 25; Mevr. v. d. B. B., f 5;
 Mevr. C. A. V. M. V. f 5; Mev. v. d. B. d'O. f 10;
 Mevr. v. W. f 2.50; D. D. f 1.85; H. S. f 10; Mevr.
 F. S. f 5; G. A. E. f 10 W. H. f 10; F. la F. f 5; Fam.
 G. v. R. f 4.50; P. C. U. f 1; H. A. H. B. f 10; G. F. de
 B. K. f 5; J. J. v. D. f 2.50; H. N. f 1; W. B. f 5; Mr.
 J. F. v. d. L. d. C. f 50; L. J. M. d. B., f 2.50; A. K.
 f 5; B. S. f 2.50, allen Den Haag; Prof. d'A., Utr.
 f 100; Dr. R. I. F. R., Apeldoorn, f 10; J. F. S.
 Heemstede, f 5; D. N., Brezand, f 5; Jhr. H. L.
 Wassenaar, f 300; Mevr. Mr. E. R. M. O., Leiden,
 f 2.50; G. R. t. B., Nijmegen, f 2; Mevr. C. M. t. C.
 Hilversum, f 25.

Totaal	f 1430.35
Opbrengst collecte	„ 4435.16
Totaal.....	f 5865.51

Het Informatie-Bureau van de Vereeniging „Oost en West“

VERSLAG OVER HET JAAR 1928
 (in verband met den economischen toestand van
 Ned. Oost- en West-Indië)

(Vervolg).

De Economische en Sociale Kroniek, samenge-
 steld door het Centraal Bureau voor de Statistiek,
 maakt melding, dat door den Ondernemersraad
 voor Suriname een commissie is ingesteld ter be-
 studeering van de hygiënische toestanden op de
 ondernemingen in Suriname. Deze commissie zal

ALLE Wijnen, Gedistilleerd en Limonade van

zijn voorhanden bij de navolgende firma's:

DEN HAAG:	N.V. DUYNSTEE's Wijnhandel, Spui 250, N.V. ENGELS' Wijnhandel, Suezkade 48, HENRI VLEK, Hoofdkantoor, Herdesstraat 24, HENRI VLEK, Filiaal Goudenregenstraat 206, N.V. VLEK's Wijnhandel, Theresiastraat 88,	Telefoon 16413 Telefoon 32694 Telefoon 10839 Telefoon 38044 Telefoon 70100 Telefoon 18755 Telefoon 51962 Telefoon 78171
RIJSWIJK:	Wijnhandel LEEUWENDAAL, Oranjelaan 4,	
SCHEVENINGEN:	HENRI VLEK, Filiaal Pansierstraat 33,	
VOORBURG:	Wijnhandel v. d. KRUK, Willemstraat,	

In het bijzonder de mogelijkheid nagaan van de totstandkoming van centrale hospitalen. In dit verband is van belang kennis te nemen van het reisverslag van Prof. Flu, zelf een Surinamer van geboorte, die in Aug. 1927 een hygiënische studiereis naar Suriname heeft ondernomen. Zijn reisverslag is in Aug. 1928 als uitgave van de Vereeniging voor Tropische Geneeskunde Rotterdam-Leiden verschenen en met talrijke door den schrijver genomen foto's geïllustreerd. Zijn oordeel over den hygiënischen toestand van Suriname is wel verre van gunstig. Goed beschouwd is op dat gebied in Suriname niets nog van beteekenis in het werk gesteld tot verbetering van den toestand. Er zouden zelfs geruchten gaan, dat de Rockefeller Foundation bereid zou zijn om een anti-malaria campagne in Suriname te openen en dat de beslissing daaromtrent wacht op een teeken van instemming van de zijde van het gouvernement. In de Koloniale Staten is op deze geruchten de aandacht gevestigd. Prof. Flu kan dan ook niet nalaten zijn waarschuwing in herinnering te brengen tegen al te lichtvaardige immigratie. Ook op grond van de ervaringen der z.g. Hollandsche boeren, die ruim 75 jaar geleden naar Suriname gingen. Het feit blijft bestaan volgens dien Hoogleraar, dat de economische toestand van het land te slecht is voor invoer van Europeanen op groote schaal en dat in den kleinen landbouw de Europeanen het tegen den Hindoe met zijn uiterst geringe levenswijze moet afleggen. Als controverse lezen wij uit de rede van Dr. Th. Lens Gezing over „Immigratie naar Suriname” in het Indisch Genootschap op 14 Maart '29, dat blanken arbeid in de tropen mogelijk is en heeft bestaan en dank zij de voortschrijdende wetenschap en moderne hulpmiddelen, zeker uitvoerbaar is, althans een proef daarmee diende te worden genomen.

Een Hollandsche kolonisatie behoeft, volgens Dr. Lens, niet op de geheele gezondmaking te wachten. In het dun bevolkte Suriname kan deze ver genoeg van bevolkte besmette centra neerstrijken en haar eigen hygiënische maatregelen nemen. In het riviergebied zou *malachra*⁵⁾ het aangewezen product zijn, omdat het zeer gemakkelijk te verbouwen is en de wereldmarkt zich gaarne vrijmaakt van het monopolie der Bengaalsche jute. Op de hooger gelegen gronden is de vruchtenteelt met grooten winst uit te oefenen. Door het slordig werken der kleine landbouwers kan er geen geregelde uitvoer van vruchten plaats hebben, omdat kwaliteit en kwantiteit te variabel zijn.

Overigens kan de economische toestand, op de inzinking na van het balatabedrijf, als redelijk goed worden aangemerkt.

Toeneming vertoonden de uitvoeren van bauxiet, van hout, van suiker en koffie, terwijl ook de rijstuitvoer toenam.

Bevredigend was verder de stand van de jonge sinaasappelaanplantingen. De productie der vruchtdragende aanplantingen was in 1928 echter minder gunstig, wellicht nog een nawerking van de groote droogte 1925/1926.

Ten slotte licht de brochure „Suriname, Land van toekomst voor Hollandsche landbouwers” — (Overdruk uit het Kol. Weekblad van 28 Maart en 4 April 1929), in een viertal artikelen ons uitvoerig in omtrent mogelijkheden voor Hollandsche kolonisatie in Suriname.

„Voor het droogleggen der Zuiderzee,” zegt Dr. Lens, „was het de politieke, niet de economische drijfveer, die den doorslag gaf. Den veel te hoogen prijs per H.A. land moet de belastingbetaler opbrengen om aan ons overbevolkte platteland werk te verschaffen. Hoe anders is dit voor Suriname! Honderdduizenden hectaren vruchtbaar land zijn daar voor niets te krijgen, wachten op ontginning en beloven bij deskundig en ijverig werken een rijk bestaan aan onze landbouwers.”

Zie „Suriname, Land van Toekomst voor Hollandsche Landbouwers,” bldz. 4.

In zijn „Kantteekeningen over Cultures in Suriname en elders”, in de West-Indische Gids van Juni 1929, komt de heer Tj. Pyttersen tot de conclusie, dat het kustgebied van Suriname tienduizenden hectaren land bezit van een vruchtbaarheid als wij in Oost-Indië zelden aantreffen. De kosten voor het cultuur geschikt maken dezer terreinen kunnen volgens schr. gemiddeld (biezenland en bosch) per H.A. geschat worden op f250.—, een jaarlijksche rente vertegenwoordigende van circa

f 15. Hij heeft hier het inpolderen van groote terreincomplexen op 't oog. Het voorkomen van waterwegen maakt hier in 't algemeen den aanleg van spoorwegen overbodig.

De economische vooruitzichten van Curaçao laten althans voor de naaste toekomst zich zeer gunstig aanzien. De economische toestand van het eiland bewoog zich dan ook in 1928 wederom in een opgaande lijn.

In een zeer lezenswaardig artikel „Culturele Nederlandsche belangen op Curaçao” van T. J. Bergmann-Jelgersma, Feuilleton in de Avondbladen van de N. Rott. Crt. van 22 en 24 Mei 1928, vinden wij voor de zoveelste maal de bevestiging, dat als gevolg van het toenemend bedrijf van de Curaçoesche Petroleum Maatschappij werkelijk van een economische herleving van het eiland mag gesproken worden. Genoemde petroleummaatschappij (de Bataafsche) brengt met een vloot van 40 tankschepen de ruwe olie uit Maracaibo (Venezuela) naar het Schottegat bij Willemstad, waar ze wordt geraffineerd en dan naar Maracaibo terug. De reis heen en terug duurt nog geen drie dagen. De afstand tusschen Curaçao en de kust van Venezuela bedraagt 70 K.M. Men kan bij helder weer van kust tot kust zien. Welvaart en vertier wekken groote verwachtingen. De zeer gemengde bevolking bestaat voor een groot percentage uit negers en kleurlingen van alle schakeeringen. De blanke bevolking vormt een kleine minderheid, bestaande uit Joden — de groothandel — en afstammelingen van Europeanen, eveneens handelaars en ambtenaren bij het gouvernement. Deze laatsten zijn Protestant; de gekleurde bevolking is Katholiek en dit zijn de zoo gezegde 90 pct. Katholieken, waarvan het meerendeel geen belasting betaalt, doch de missie geen windeieren leggen. Het contingent Hollanders en andere Europeanen is daarentegen, uitgezonderd bij de Cur. Petr. Mij., gering en zeer vlottend.

Van al deze inheemsche Curaçaoënaars nu is de taal het befaamde „Papiamentu”⁶⁾, dat men, in verband met een oud Spaansch werkwoord „papiar”, dat nog bestaat in het Portugeesch, misschien het best als „gebabbel” kan vertalen. Die taal, door een goede 50.000 menschen gesproken, uitsluitend op de 3 Nederlandsche Benedenwindsche eilanden⁷⁾, is voor de bevolking ongetwijfeld een der grootste drawbacks. Op de Bovenwindsche eilanden is, zooals bekend, het Engelsch de heerschende taal.

Door de vrij plotselinge oopenhooping van een groot aantal employé's, ambachtslieden en arbeiders, ten getale van 6800, van de Cur. Petr. Mij. (de Bataafsche) blijft op het kleine eiland de levensstandaard nog hoog⁸⁾. Voor een kleine bovenwoning durft men te Willemstad grif f 100—f 150 per maand te vragen, nauwelijks voldoende voor een gewone arbeiders- of burgerfamilie. Loon van een bediende f 35 per maand. Velen gaan niet op zich zelve wonen, maar trekken in een pensioen. De pensioenprijs is maximum f 5 per persoon per dag. In de laatste maanden van 1928 heeft men de huurprijzen van de panden voor winklenering of magazijn verhoogd. De Amigoe di Curaçao vermeldt bedragen van f 60—f 500 per maand. De huurders zijn er natuurlijk niet erg over te spreken, doch wel de meeste reden tot ontevredenheid, meent het blad, mag het publiek hebben, dat er natuurlijk ten slotte de dupe van is, daar de winkeliers een reden in zien om hun waren te verhoogen. Immers wat zij meer te betalen hebben wordt op de consumpten verhaald. En zoo wordt het leven steeds duurder. De ambtenaren komen weer in de knel, de werklieden vragen meer loon, alles gaat omhoog. Wanneer, vraagt men zich af, zullen eindelijk eens afdoende maatregelen genomen worden door de overheid tegen het maar steeds hooger en hooger opdrijven.

Het klimaat van Curaçao is niet het minste beletsel om er heen te gaan voor de vervulling van de een of andere betrekking. Overdag als in een tropisch land zeer warm tot 85 gr. Fahr., maar niet

⁶⁾ Wij maken hier melding van de „Praktische Handleiding der Papiamentsche Spraakkunst”, samengesteld door A. van de Veen Zeppenfeldt, Ord. Praed. Zie: boekbespreking in De West-Indische Gids van Febr. '29.

⁷⁾ Als A. B. C.-eilanden gemakkelijk te onthouden: Aruba, Bonaire en Curaçao. De Bovenwindsche eilanden zijn de 3 S.-eilanden: Sint Eustatius, Saba en Sint Martin en dit eiland alleen voor het Zuidelijk deel, het overige is Fransch.

⁸⁾ De Bataafsche betaalde in 1928 aan loon f 8.366.000 en de Curaçao Scheepvaart Mij. f 2.920.000.

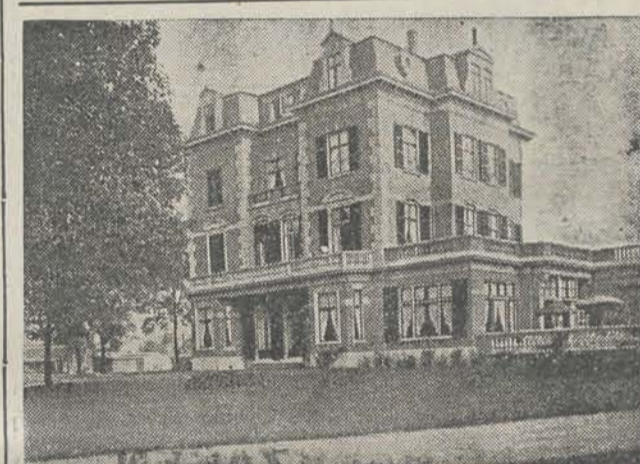
HOTEL-RUBRIEK

's-GRAVENHAGE

Hotel „Promenade”, Oude Schev. weg 21, Tel. 50454
Prachtige ligging.
Matige prijzen. 5035

„DEN LINDENHOF”
 te VIERHOUTEN
 — bij NUNSPEET —

 Gezellig VACANTIE-HUIS voor Dames en Echtparen zonder kinderen.
 Prachtig gelegen nabij bosschen en heide.
PRIJS f 2.75 PER DAG

HERSTELLINGSOORD
„HUIZE MARIA EMALIA DORREPAAL”
 gelegen even buiten Voorburg in landelijke omgeving, met grooten tuin en waterpartij. Uiterst geschikt voor repatrieerender, die, op advies van een geneesheer, eenigen tijd rust behoeven. 5520
BILLIJKE PRIJZEN. VRAAGT PROSPECTUS.

Duitsche Bieren Hamburger Buffet
DAGSCHOTELS à f 1.—
 Prima Consumptie
 Billijke Prijzen
CAFE-RESTAURANT

„Hof van Berlijn”
PAPESTRAAT 32
 Tel. 11713. Den Haag
 Directie: Th. E. W. KRAKEEL Jr.
 Zalen voor PARTIJEN, DINERS, enz., desgewenscht met Tooneel

HOLL.-INDISCH RESTAURANT
„VATEL”
 voorheen Zoutmanstraat 58, thans
v. GALENSTRAAT 72
DEN HAAG TELEFOON 30266

 LUNCH van 12—2 uur
 DINER van 5—8 uur 5548

 Thuisbezorging ZONDER PRIJSVERHOOGING

⁵⁾ Malachra (Okrum) is een vezelgewas, dat op de alluviale gronden in de kolonie goed produceert (zie het vorig jaarverslag).

MAISON DE PELLETERIE

SPECIAL BONTMAGAZIJN
DEN HAAG - SPUISTRAAT 46

ENORME SORTEERING
BONTMANTELS
TOT 15 AUGUSTUS 1929
ZOMER-PRIJZEN

Speciaal Atelier voor het vermaken,
repareeren, motzuiveren van alle soorten

BONTWERK

HAAGSCH CONSERVATORIUM

SCHOOLGEBOUWEN:

Nieuwe Schoolstraat 38 - Tel. 14320
Laan v. Meerdervoort 482-484 - Tel. 32190
Stadhoudersplein 13 - Tel. 55305
Herman Costerstraat 196-197 - Tel. 37601

HOOFDLEERAREN: o.a. Paul Frenkel (piano), Alexander Schuller, Sam Swaap (viool), Max Orobio de Castro (cello), F. E. A. Koeberg (compositie), Gerard Zalsman (zang).

Aantal leerlingen 1250, aantal leeraren 70.
Opleiding in alle vakken der toonkunst, vanaf de eerste beginselen tot volledige ontwikkeling en zoowel aan dilettanten als vakmusici.

drukkend. Door de passaatwinden, die er voortdurend waaien, is er afkoeling tot 80 gr., wat men daar koel vindt en kan men er aangenamer slapen dan op de meeste kustplaatsen in Oost-Indië. In den overgangstijd van den drogen in den natten moesson, wanneer geen passaatwind waait, kan het er wel zoo warm zijn als bij een hittegolf in Europa.

Het klimaat zelf is zeer gezond. Curaçao geldt over het algemeen als gezonder dan Suriname.

Drinkwater blijft een doorlopend bezwaar in een land als Curaçao. Men verkrijgt zijn drinkwater uit een regenbak. De huurwaarde van een huis hangt af van de grootte van den regenbak. Hoe groter regenbak, hoe hooger huur. Het water in den regenbak kan men zuiver houden, als men den bak overdekt en om de 14 dagen 2 à 3 roode baksteen (bouwstenen) gloeiend maakt, dan met eenige druppels azijnessence besproeit en ze tot op den bodem van den bak in het water laat neerdalen. Een week na dato haalt men ze er uit en een week later doet men weer 2 à 3 nieuwe baksteen als boven bewerkt in. Dit regenwater kan en mag zonder schade gedronken worden, mits en het eerst filtreert, daarna kookt; na afkoeling in de karaffen doet en deze op een coele plaats en stofvrij neerzet. Men moet op zijn regenbak vertrouwen. Is er gebrek, dan koopt men Gouvernementswater voor 50 cent tot f1.25 per blik, of voor f2 tot f4 de M3.

Curaçao, met 39.000 inwoners, waarvan te Willemstad op 1 Jan. 1928: 19061 zielen, wordt meer en meer een werlthaven door zijn toenemende scheepvaartbeweging.

In 1928 werd het eiland aangedaan door 4579 stoomschepen met een gezamenlijken bruto inhoud van 43.623.378 M³. (netto 24.169.564 M³.) en 1683 zeilschepen met een gezamenlijken bruto-inhoud van 313.931 M³. (netto 280.018 M³.) Het totaal der scheepvaart voor de haven te Willemstad bedroeg

DAMES! Op aangename wijze leeren wij U in korten tijd, het maken van **UW EIGEN KLEEDING**

ZEER BILLIJKE CONDITIES!

MODE-ACADEMIE J. & G. DE GRAAFF

ANNA PAULOWNA STRAAT 18a

5691

DEN HAAG

duis over 1928: 6262 schepen tegen 5530 in 1927, een vermeerdering alzoo van 732 schepen, reeds ver uitstekende boven Amsterdam, zooals in de vorige jaren ook reeds het geval is geweest.

De toestand van zaken in de Bovenwindsche eilanden is nog steeds verre van gunstig. Na den bloeitijd van St. Martin is de bevolking van het Nederlandsche gedeelte van 9000 inwoners gedaald tot op nog geen 3000. In het laatst van de 18e eeuw leverde het zeer goede tabak, suiker en zout op. Thans verkeert de zout-exploitatie, de eenige bron van inkomsten der bevolking, in kwijnenden toestand.

St. Martin is voor de helft in ons bezit. De vaststelling van de juiste grens met het Fransch gedeelte moet nog altijd plaats hebben.

Ook bestaat geen behoorlijke verbinding met de bovenwindsche eilanden. Een zeilvaartuig van Curaçao heeft 14 dagen noodig om St. Martin te bereiken. Op St. Eustatius is de katoenindustrie door vele oogstmislukkingen ten gronde gegaan.

Het kleine eiland Saba, 13 à 16 K.M². oppervlakte, is van geringe internationale beteekenis. Als huisindustrie wordt door de vrouwen kantwerk gemaakt, dat zeer gezocht is, doch weinig oplevert.⁹⁾

Wanneer wij hierboven vluchtig een schets hebben gegeven van den economischen toestand van Ned. Oost- en West-Indië, dan kunnen Hollandsche betrekkingzoekenden daaruit opnieuw de gevolgtrekking maken, dat zij, mits met den noodigen ijver en met de noodige bekwaamheid en plichtsbetrachting toegerust, in die Overzeesche gebieden, op welke wijze ook, een hunn passenden werkkring zullen kunnen deelachtig worden, bij een ernstige voorbereiding tot de taak die hen daar wacht hetzij in den handel, in de cultures of in het bedrijfsleven, dat zich ook in de laatste jaren meer en meer ontwikkelt.

Men is in Indië van oordeel, dat het verlangen om naar Indië te gaan in Nederland niet dermate algemeen is, dat men in Indië steeds de menschen krijgt, op wie men prijs stelt, en het maatschappelijk gevolg daarvan in Indië is, dat de terecht geprezen en zeker verheugende verhooging van het niveau der Europeesche samenleving in Indië zich niet verder voortzet. Zie ook: „De import van goede krachten in Nederland”, het Kol. Weekblad van 22 Nov. 1928, bldz. 559.

Gaan wij nu met onze ervaring te rade, dan moeten wij erkennen dat de meeste jongelieden, die zich bij ons op het bureau voor een advies betreffende een betrekking in Ned. Oost-Indië aanmelden, evenals in vorige jaren, tot de weinig ontwikkelde behoorden, ook al krachtens het onderwijs dat zij genoten hadden, verreweg de meesten slechts lager onderwijs.

Zooveel is zeker, dat de Europeesche zakenwereld in Indië alleen gediend kan zijn door een voortdurende aanvulling met goede en bekwame werkrachten, die tevens beschaafde en ontwikkelde menschen zijn.

Ook gedurende dit verslagjaar legden Hollandsche sollicitanten een voorkeur aan den dag voor een werkkring in de Cultures, volgens hen synoniem met een vrij en ongebonden leven in de tuinen op de bergen met een koel klimaat, waarbij geen schoolse kennis te pas komt, een betrekking waarvoor een ieder, die nog jong en krachtig is, dadelijk geschikt is.

(Slot volgt.)

De Leider van het Informatiebureau van de Vereeniging „Oost en West”,

H. J. A. RAEDT VAN OLDENBARNEVELT.

⁹⁾ Men make zich overigens van de zes *Nederlandsche Antillen* geen overdreven voorstelling. Te zamen ongeveer 1000 K.M². of minder dan 1/30 der oppervlakte van Nederland. Curaçao, de grootste, is 1/4 van de provincie Limburg.

Van Week tot Week.

Dinsdag 9 tot Maandag 15 Juli.

Besmetverklaring Bandoeng. Men verwacht dat deze binnenkort zal kunnen worden opgeheven.

Concubinaat in het leger. Door den Gouverneur-Generaal is machtiging verleend om tot afschaffing van het concubinaat-stelsel in zijn geheel over te gaan onder voorbehoud dat re-

kening gehouden wordt met bestaande betrekkingen welke door reeds eerder verleende vergunningen gesanctionneerd zijn. De Legation Commandant heeft bepaald dat aan geen kelen militair, van welken landaard ook, vergunning mag worden verleend tot het hebben van een huishoudster in het kampement of daartoe strekkend verblijf. Deze bepaling gaat evenwel gepaard met een overgangsgeling.

Emigratie, Kolonisatie en Poenale Sanctie. De nieuwe begroting voorziet in de aanstelling van een leider voor de emigratie en kolonisatie, in verband met de plannen tot afschaffing van de Poenale Sanctie. In het afdelingsverslag over de begroting van Justitie wordt gevraagd om in groote lijnen aan te geven, welke maatregelen de Regeering denkt te nemen om te geraken tot afschaffing van de Poenale Sanctie. Eenige leden vroegen, in verband met de aanstaande arbeids-conferentie te Genève in 1930, om de Poenale Sanctie eerst in begin 1931 in den Volksraad aan de orde te stellen, hetgeen andere leden bestreden, omdat dit zou kunnen neerkomen op uitstel van de inkrimping van het stelsel van de Poenale Sanctie. Meerdere leden juichten toe, dat binnenkort de afschaffing van de beroepswerving te wachten is. (Aneta).

Padiogst. De stand van dezen oogst is in Batavia e.o. gunstig.

Bierbrouwerij Batavia. Plannen worden beraamd voor de oprichting eener bierbrouwerij in Batavia. De bekende Heineken's Bierbrouwerij in Nederland zou daarbij betrokken zijn.

Wapen Modjokerto. Volgens de Ind. Court. zou deze gemeente een wapen krijgen dat ontleend is aan het oude wapen van het rijk van Modjopait.

Pandhuisdienst Macassar. Met ingang van 1 Juli is de pandhuisregie in het gewest Celebes in exploitatie genomen door de opening van een pandhuisdienst te Macassar.

Toelage wedana's. De Regeering heeft in beginsel besloten de wedana's een toelage te geven voor door hen te houden recepties.

Sultan van Boeloengan. De a.s. sultan van Boeloengan, thans te Tandjong-Poera (O. k. Sumatra) verblijft houdende, zal binnenkort naar Boeloengan vertrekken waar hij Augustus e.k. definitief tot sultan zal worden benoemd.

Tewerkstelling gevangenen. Volgens het A. I. D. heeft het Hoofd van het gevangeniswezen de Directeuren der gevangnissen aangeschreven om, met ingang van een nader vast te stellen datum, in het vervolg geen gestraften meer ten behoeve van andere diensten buiten de strafinrichtingen tewerk te stellen. Aan de betrokken diensten dient een redelijke tijd te worden gelaten om maatregelen te treffen ter voorziening van vrije arbeidskrachten.

Bureau v. d. adviseur v. Int. Zaken te Soerabaja. Aan het voornemen om dit bureau, bij gebrek aan werk, op te heffen, zal geen gevolg gegeven worden.

Fraude b. d. Artill. Constructiewinkel. Bij het legerbestuur is bericht ontvangen, dat bij de instelling fraude zou zijn ontdekt.

M. J. J. Treur. Benoemd tot Resident van Klaten.

J. Ch. de Bergh Resident van Batavia, benoemd tot Resident van West-Preangan.

Nederland en China. Ingediend is een wetsontwerp tot goedkeuring van het douaneverdrag tus-

schen Nederland en China.

W. Beyerinck †. Op 38-jarigen leeftijd is te Bandoeng overleden de heer W. Beyerinck, ingenieur 1e kl. bij waterkracht en electriciteit, laatstelijk werkzaam bij de afdeling hydro-techniek van het Hoofdbestuur. De overledene geboren te Siboga was e.o. 1e luitenant der genie, studeerde te Delft en verliet in 1918 de Hoogeschool met het radicaal van Civiel ingenieur, cum laude.

* De tekst der Aneta-telegrammen zijn ontleend aan de „Nwe Rott. Crt.”.

Kunst, Kunstnijverh. en Huisvlijt.

Indisch Oordeel over Volkskunst.

In aansluiting met hetgeen wij verleden week aanhaalden uit het „Verslag van de Tweede Djodjasche Jaarmarkt”, betreffende de Indonesische Weefkunst, willen wij thans het een en ander vernemen uit een „Ingezonden Stuk”, enkele maanden geleden in de *Javabode* verschenen, getekend B. onder het motto: „De gloed, die verdwijnen gaat”, aanvangend met de woorden:

„Naast den verstervenden klank van het Indonesisch volkslied, is daar ook nog de verbleekende kleurengloed van de inheemsche weefsels, als reste van verdwijnend oud-Indonesisch cultuurbezit.

„Wie voor de inheemsche textiele kunst in Nederlandsch-Indië eenige belangstelling heeft, weet, dat bijna overal in de buitengewesten door de inboorlingen mooi weefwerk wordt vervaardigd. Niet velen echter beseffen, dat dit kostelijke weefsel door kenners, vooral in het buitenland, geroemd als „onovertroffen schoons”, aan het verbasteren en uitsterven is. Wat een onherstelbaar verlies dit betekent, gevoelen slechts de betrekkelijk weinigen, die uit eigen aanschouwing weten: wat een zeldzame weelde aan heerlijke kunstschaten de Indonesische weefkunst heeft voortgebracht.”

Na prachtsoorten van weefwerk uit verschillende eilanden van den Archipel met namen genoemd te hebben, welke den trouwen lezers dezer Rubriek van „Het Koloniaal Weekblad” en ook den bezoekers van Boeatan's Toonkamers welbekend zijn, maakt die inzender de zeer juiste opmerking:

„Nog zeer veel is er onbekend op het uitgestrekte gebied van de Indonesische weefkunst, onze kennis daaromtrent vertoont nog talrijke en groote hiaten, gevolg van het niet voortgezet systematisch exploreren der weefgebieden en het geheel aan het particulier initiatief en de particuliere liefhebberij overlaten van de aanvulling bij- en uitwerking der reeds verkregen gegevens.

„En toch, hoe rijk behoort men zich niet te gevoelen met het bezit eener autochtone textiele kunst. Wie zou — hij zij kolonisator of kind des lands — bij het overschouwen van den weelderigen rijkdom der Indonesische textiele kunst, zich niet gelukkig achten er zich in te kunnen verdiepen, er wat voor te mogen doen; de kolonisator: dat wondere moois te bestudeeren, zelf geheel te doorvoelen, het den weg te banen tot verdere ontplooiing, het te steunen met technische en economische voorlichting; het landskind: met piëteit te verzorgen en verder te cultiveeren het van geslacht op geslacht overgedragen cultuurbezit der voorouders, het vooral te bewaren tegen ontarding en verval, het op te voeren tot vervolmaking met behulp van alle verworven, moderne kennis.

Het Gouvernement in verzuim.

„Het een noch het ander is geschied. Het Gouvernement, dat wel een oudheidkundigen dienst in het leven riep voor bestudeering en behoud van resten van doode monumenten uit een vergaan verleden, dat wel natuurmonumenten opspoort en tegen vernieling beschermt, is deerlijk in verzuim gebleven de inheemsche weefkunst, dat nog levende monument van eeuwenoude cultuur, ook maar eenigszins te beschermen tegen verval, ontarding, verdwijning.”

„En jong-Indonesië, in zijn Indonesia-merdeka-neurose, vergat het bestaan van en de zorg voor de *poesaka*, het cultureele erfgoed zijner voorvaderen.”

Gelukkig, dat, zoals ook in bovengenoemd „Verslag van de Tweede Djodjasche Jaarmarkt” te lezen valt, onder de Hoofden der inboorlingen, zoowel op Java als daarbuiten, de belangstelling voor hun eigen volkskunst weer begint wakker te worden, getuige de door hen opgerichte vereenigingen om het inheemsche kunsthandwerk tot opleven te brengen. Aan ons, kunstlievende particulieren en waakzaam zorgend Gouvernement, nu de even grootsche als dankbare taak om daarbij de behulpzame hand te bieden!

Na gewezen te hebben op verschillende teekenen van verval, eindigt schrijver met de woorden:

Naar verbetering!

„Hoe in dezen toestand verbetering te brengen?

„Allereerst door onze nog altijd zeer gebrek-

1) Door de onlangs ingediende „Monumenten-wet”, die, naar wij hopen, spoedig van kracht moge worden, zullen ook de belangrijkste, oude kunstnijverheidsinstellingen in bescherming moeten worden genomen. (Red.)

kige en weleens onjuiste kennis over verbreding, aard, techniek enz. van het weven en van de textiele versieringsvormen in Nederlandsch-Indië aan te vullen, te herzien, te verdiepen, te vervolledigen, zulks in aansluiting op de bestaande monografie van *Jasper en Pringadie*.

„Dan door technische voorlichting omtrent spinnen, weven, verven, textiele methoden, door oprichting van weefscholen 2) ter plaatse, door hulpverlening voor het verkrijgen van goede garens, voor het vinden van afzet, 3) enz.

„Wij verwachten de technische voorlichting, later de technische leiding van de afdeling Nijverheid van het Departement L. N. en H., de eerste stappen echter, het terreinwerk enz. mogen van het B.B. uitgaan. 4)

„De textiele nijverheid toch staat niet los op zichzelf, doch dooradert het geheele volksleven, is er een levend deel van. Zij heeft nauwe aansluiting met de Inlandsche katoenteelt, die, naar bekend is, alleen voor eigen gebruik gedreven wordt. Zij is in afgelegen streken nog doordrongen van primitief geloof, immers de aangebrachte dieren- en menschenfiguren moeten, volgens ethnologische onderzoekingen, oorspronkelijk onheilwerende beteekenis gehad hebben. Zij is verweven met zeden en gebruiken, vaak ook met het economisch besef der Inlandsche maatschappij. Zij is, in relicten en nog levende fragmenten, verspreid tot in diepe, voor anderen dan bestuursambtenaren vrijwel ontoegankelijke binnenlanden. Is daarom niet het B.B., dat, vooral in de verre Buitengewesten, nog het meest in nauwe voeling staat met de Inlandsche samenleving, bij uitstek aangewezen om gedetailleerd plaatselijk onderzoek te doen, de resten van inheemsche weefkunst, in de eerste plaats der siertechnieken, op te sporen, te beschrijven, te inventariseeren, het verleden na te gaan, de economische en andere kanten mede in beschouwing te nemen?

„Wij bevelen in alle bescheidenheid deze idee ter overdenking aan en hopen van harte, dat de jaarlijksche conferentie van gouverneurs en residenten der Buitengewesten te Weltevreden de bevordering van de Inlandsche volkskunst, als een der punten van bespreking, op haar agenda moge plaatsen.”

Naar wij uit goede bron weten, heeft ook de Raad van Beheer van Boeatan verleden jaar deze zelfde conclusie officieel te kennen gegeven, ter bevestiging plaats in Indië; wij hebben echter niet vernomen of dat tot eenig resultaat heeft mogen leiden.

Wij zijn met den „Inzender” van meening, dat stellig het Binnenlandsch Bestuur véél zal kunnen bijdragen tot de dringende oplossing van dit belangrijke vraagstuk en dat een wenk, een aanmoediging van hooger hand daartoe, den spoorslag kan geven, vooral wanneer ook de aard hunner werkzaamheden er naar geregeld wordt, want waar belangstelling reeds aanwezig is, ontbreekt dikwijls de noodige tijd er voor, wegens de veelheid der hun als noodzakelijker en spoedeischender voorgeschreven bezigheden.

Gelukkig, dat soms ook bij echtgenooten van ambtenaren van B. B. genoeg belangstelling — in den goeden zin van het woord — bestaat voor den kunstvollen handarbeid der inboorlingen, te midden van wie zij leven. Welk een heilzame uitwerking zouden waardeering en aanmoediging, uitgaande van zulk een deskundig belangstellend echtpaar, op de instandhouding van de volkskunst kunnen uitoefenen!

Naast het B. B. zal zeker het departement van Landbouw, Nijverheid en Handel, doch vooral ook dat van Onderwijs er den stoot toe moeten geven, opdat, bij de jeugd te beginnen, de aangeboren kunstvaardigheid weer opgewekt en ontwikkeld worde, langs den beproefden, traditioneelen weg, al kan die natuurlijk niet geheel van moderne invloeden afgesloten worden. Ook nieuwe inspiratie, nieuw inzicht kan aan de kunst ten goede leiden, mits dat het Indonesisch karakter streng behouden blijve.

In ditzelfde verband viel ons op, hetgeen door den heer P. A. J. Moojen in hetzelfde blad van *De Java-Bode* werd medegedeeld:

„In 1919 werd door den Bond van N.-I. Kunstkringen een vergadering gehouden te Jogjakarta ter behandeling van het vraagstuk der Inlandsche nijverheid en meer in het bijzonder dat der kunstnijverheid. Vertegenwoordigers der Regeering en der Vorstenhuizen woonden deze vergadering bij. De conclusie van de besprekingen was, dat de oprichting

2) Deze dan toch zeker op inheemschen leest geschiedt? Aanmoediging van het leerlingwezen bij de nog bestaande yakkundige Westersche methoden zouden stellig uit den booze zijn. (Red.)

3) Ook buiten Indië. Dit is zeker de belangrijkste zorg, zoodra er geregeld geproduceerd wordt. (Red.)

4) Boeatan is immers, reeds sinds 25 jaren, naar beste krachten, bezig hierop te wijzen, niet alleen wat betreft de weefkunst, maar nog zoovele andere belangrijke takken van volkskunst. (Red.)

KUNST en ONTSPANNING

ZOEKT U een vertrouwd adres voor Gramophones, platen of muziekinstrumenten?

Wij hebben de grootste sortering van alle bekende merken. 5802

„MUZIEK-SMITH”

NIEUWSTRAAT 25, bij de Vlamingsstr.
DEN HAAG - TELEFOON 12883

Fabriek van Muziekinstrumenten
EN GROS — EXPORT
Leverancier der Leden „Oost en West”

P. J. CRAMWINCKEL - PLAAT- EN KUNSTHANDEL

PIET-HEINSTRACHT 36 - DEN HAAG - TEL. 31906

Vele tevredenheidsbetuigingen van Indische families.

DANSINSTITUUT

LEND

BEZUIDENHOUT

85

Telefoon No. 71164

Tramlijnen 3-4-7-13

DEN HAAG

5801

WIJ LEEREN U
DE MODERNE
DANSEN IN
VIER LESSEN

van een school tot opleiding van voormannen en onderwijzers (goeroes) in de eerste plaats noodzakelijk mocht worden geacht.

„Ter voorbereiding en onderzoek, ook uit een sociaal-economisch oogpunt, werd door genoemden Bond daarna een uitgebreide commissie ingesteld. De zeer moeilijke tijdsomstandigheden, die kort daarna ook in Indië optraden, waren oorzaak, dat de plannen toen niet konden worden uitgevoerd.

„Met medewerking van den Bond van Kunstkringen heeft 't bestuur van het *Indische Java-Instituut* deze plannen weder opgevat. In zijn vergadering van 12 Juli 1928, te Batavia gehouden, werd de reeds in een vorige vergadering ingestelde commissie van voorbereiding uit het bestuur met eenige leden aangevuld. Er werd besloten op een in het najaar van 1929 te houden congres het onderwerp opnieuw in behandeling te nemen en eenige deskundigen uit te noodigen als prae-adviseurs op te treden.

„In verband met de vaststelling van de te behandelen vragen werd het noodzakelijk geacht eerst een enquête in te stellen naar den algemeenen toestand van ambacht- en kunstnijverheid. De heer J. E. Jasper verklaarde, op een tot hem gericht verzoek, bereid te zijn de leiding van deze enquête op zich te nemen. Ten einde het noodige contact te verkrijgen met de Regeering ten aanzien van de Nijverheidsvoorlichtingsdienst, het Ambachtsonderwijs en de opvoeding van jeugdige gevangenen en personen in de verbeteringsgestichten, werd aan de Departementen van Landbouw en Nijverheid, Onderwijs en Justitie gevraagd een vertegenwoordiger in de algemeene voorbereidende commissie aan te wijzen. 5)

5) Hopelijk zal het ontslag van Gouverneur Jasper hierin geen verandering brengen. (Red.)

M. Helder - Particulier Verpleegster
 eind Augustus naar Indië vertrekkende, zou gaarne
zorg voor kind of hulpbehoevende
 gedurende de reis op zich nemen. Adres: Laan van
 Meerdervoort 294, Den Haag. 5816

G. J. R. v. d. GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPH. No. 12512 DEN HAAG
 DROGERIEN :: CHEMICALIËN
 DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN-
 EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS 5023

AMERICAN HOTEL - AMSTERDAM
 Hotel en Café-Restaurant le Rang. 5007
 Schoonste Ligging - Modernste Inrichting
 Electriche Verlichting - Centrale Verwarming
 Electriche Personenlift
 Omnibus aan 't Station - Matige Prijzen
 A. W. VOLMER, Directeur.
 Tel. Interc. 4737 Code 5th Edition A. B. C.

Fa. J. G. HERBERMAN
 Speciaal adres voor
INDISCHE UITRUSTINGEN
 Kleedermakerij en Heeren-Mode-Artikelen
OPENT
 per EINDE JULI
 haar FILIAAL te 5816
ROTTERDAM, Coolsingel 17
 Alléén gevestigd: Damrak 59, AMSTERDAM

GARAGE JANSEN
 Rijksstraatweg nabij Viaduct
WASSENAAR
 TEL. HAAG 77162 (2 lijnen)
BENZINE LAADSTATION
REPARATIEWERKPLAATSEN
VERHUUR LUXE AUTO'S 5003
 MODERNE TAKELAUTO

FONGERS
 degelijk - duurzaam
 veilig
 FONGERS-FILIALEN
 te Den Haag: 5813
 Laan van Meerdervoort 92 a - Schuytstraat 121
 Tel. 34830 Tel. 34470

5811
 Belastingadviezen en Accountancy
 Administratiebureau voor Industrie,
 Handel en Landbouw
 Directeur: D. VAN GELDER, Acc.,
 Oud Adj.-Accountant b.d. Dir. Bel.
 BREDA Baronielaan 160, Tel. 702

BEZOEKT ZUIDLAREN (Drente bij Groningen)
HOTEL VAN ESS
 EERSTERANGS FAMILIEHOTEL - GARAGE
 TELEFOON 1 5814

„Een eerste vergadering voor het vaststellen der plannen voor de enquête, onder voorzitterschap van gouverneur Jasper, heeft nu kort geleden plaats gehad. Uit den aard der zaak zijn daarbij nog slechts voorbereidende maatregelen kunnen worden genomen. Voor het slagen der plannen zal het echter van groot belang zijn of de Regeering officieel, dus ook financieel, het initiatief van het *Java Instituut* zal steunen. De inlichtingen, welke de Minister van Koloniën kort geleden bij de behandeling van de Indische begroting in de Tweede Kamer gaf, *) wettigen het vertrouwen, dat de opnieuw ingestelde pogingen wellicht ditmaal tot iets positiefs zullen kunnen leiden.”

Het zij zoo!

*) Naar aanleiding van vragen desbetreffend door het Kamerlid Mr. Bakker-Nort gesteld, antwoordde toen immers Minister Koningsberger — thans helaas demissionair — dat met den G.-G. in overleg zou worden getreden tot het in het leven roepen van een Instituut voor de inheemsche Kunstnijverheid. (Red.)

Persoverzicht uit de Ind. Bladen.
I. UIT DE EUROPEESCHE PERS.

Rede van den Landvoogd.
 De opening van den Volksraad had op 15 Juni met het gebruikelijke ceremonieel plaats (*Deli Crt.* en *De Sum. Post*, 15/6). De Gouv.-Generaal memooreerde met verheugen het toenemend bezoek aan Ned.-Indië van vooraanstaande personen, hetgeen aantoonde dat Ned.-Indië sedert meer de *internationale belangstelling* verkregen heeft. Met voldoening constateerde Z.Exc. de aanwezigheid van *Inheemsche leden te Genève* in de zaal van den Volkenbond, die er van doordrongen moeten worden dat de mate van *zelfbestuur* grootendeels mede afhankelijk is van de vraag in hoeverre aan den internationalen standaard kan worden voldaan. Den Volksraad zal worden aangeboden een ontwerp-ordonnantie, waarbij in beginsel de *heerendienst* in de Buitengewesten wordt afgeschaft en vervangen wordt door *wegenbelasting*. Voor 's Lands financiën wordt in 1928 een zeer gunstig jaar afgesloten met een geraamd voordeelig saldo van f 46 miljoen. De daling van de *Indische schuld*, sedert 1924 met f 290 miljoen, verlichtte belangrijk den druk van den rentelast. De Landvoogd stond met voldoening stil bij de herziene *Staatsregeling* in verband waarmee nog een oneindig moeilijke en langdurige taak wacht. Spr. merkte op — naar aanleiding van de klachten, dat de *vrijheid van politieke vereeniging en vergadering* voor de Inlandsche maatschappij meer in naam dan in werkelijkheid bestaat — dat 't het streven der Regeering is voor zoover die klachten gegrond zijn, hierin verandering te brengen. Sommigen achten een dergelijk streven gevaarlijk. Elk land echter met voldoende politieke sociale vrijheid, toont dat de overgrote meerderheid van het volk zich gematigd houdt, terwijl slechts een kleine minderheid de uiterste richtingen inslaat. Doch waar men het de vrijheid onthoudt, ontstaat druk, die door de gematigden als onredelijk wordt gevoeld en steeds een grooter aantal elementen in de uiterste richtingen stuwt. Deze stuwung maakt de maatschappij labiel, terwijl een *natuurlijke zelfordering*, waarbij de onderscheidene groepen elkander en daarmede het geheel in het evenwicht houden, *stabiliseert*. De Regeering is er van overtuigd dat een zoodanige zelfordering zich verdraagt met de Nederlandsche leiding; de Regeering ziet tusschen beide een noodzakelijk verband. Zonder die vrijheid is er geen voldoende ontwikkelingsruimte voor de nieuwe organen, zoodat deze zouden atrophieeren of vervormen. De Regeering vertrouwt — vooral na wat in den laatsten tijd sommige in de *Inheemsche beweging leidende figuren* aan grooter werkelijkheidszin en beleid toonen — op de gegrondheid van haar verwachting, dat de *staatkundige en maatschappelijke vrijheid*, mits niet misbruikt, tot opbouw zal leiden. Het bewijs daarvan is echter door de Inheemsche bevolking zelve te leveren. *Overhaasting* beteekent slechts mislukking en zou een hernieuwde beperking van de vrijheid meebrengen. Spr. memooreerde de hoopvolle verschijnselen van Inheemschen zelf op het gebied van onderwijs en studiefondsen enz., waarbij — zonder het belang van Boedi Oetomo, Tamansiswa en Pasoendan te miskennen — met waardeering genoemd werd *Mohammadyah* en de *Soerabajasche Studieclub* als krachtige centra in dit opzicht. De Regeering roept de Inheemschen waarschuwend toe niet in uitersten te vervallen. Natuurlijk zullen misgrepen en zelfs mislukkingen niet uitblijven, doch dan moge men daarbij het bewijs leveren hoe de organisatie en bezwaren laten afhouden van de *schoone taak*, „een taak, waarin zij kunnen en zullen slagen, naarmate zij op den duur energie en bedachtzaamheid toonen, welke die van andere volksgroepen hier evenaart. En het

schijnt mij even onredelijk als onbillijk hieraan bij voorbaat te twijfelen.” Spr. huldigde het Eur. en Inl. B.B. *De Hoogheid van het Gezag* dient vooral door innerlijke kwaliteiten, gevoel en goede vormen door den gezagsdrager gehandhaafd te worden, doch het minst mogelijk door kunstmatig gehandhaafde tradities en etiquettes. Aan het *verouderd hormatbetoon* mag niet langer vastgehouden worden. De Landvoogd eindigde zijn rede met de aankondiging van de voorloopig nog gedeeltelijke opheffing van de *ongelijkheid in rechtsorde van verschillende volksgroepen*, in verband met het voornemen van de Chineseche Republiek om op 1 Januari 1930 het Westersch familierecht in te voeren, waardoor de *Chinezen* in Ned.-Indië onder de voor Europeanen bestemde wetgeving gebracht zullen worden. *Alle volksgroepen* kunnen echter verzekerd zijn, dat de eenmaal aangevatte hervorming zoo snel mogelijk voortgezet zal worden en niet tot stilstand gebracht zal worden, alvorens zij over alle onderdanen uitgestrekt is, hetgeen beteekent dat *aangestuurd zal worden op algemeene gelijkstelling van alle volksgroepen*. Wij verwijzen naar de *Deli Crt.* (15/6) „De Volksraad geopend”; „De S.D.A.P. en Indonesië”, *D. van der Zee*; 12/6 „Indië en de verkiezingen in Nederland”; *De Sum. Post* (15/6, 3de bl. „Kroniek”; 12/6 „Br.-Indië”; 14/6 „Egypte”); *De Loc.* (3/6, blz. 5 „De Vaderlandsche club” te Soerabaja; blz. 34 „Persoverzicht”; 8/6 blz. 51 „Het Verre Oosten”), het *Bat. Nwsbl.* (11/6: Curaçao; 7/6 „Open kaart”) en de *Java-Bode* (11/6: Curaçao; 8/6 „Reisbelemmeringen”).

Indische Herinneringen.
 Prof. mr. A. S. Oppenheim vervolgt in *De Loc.* (5/6) en de *Deli Crt.* (14/6) zijn Herinneringen van Ned.-Indië, waar hij in 1927 lid van den Volksraad was. Behalve de alleruiterste linkerzijde — zegt prof. O. — is iedereen het er in Indië en Nederland over eens, dat als Nederland zich thans uit Indië terugtrok, dit voor beide een ramp zou zijn van de ergste soort. Naar het oordeel van prof. O. heeft de *Volksraad* hard gewerkt; hij werkt hard, hij heeft heel wat Inlanders en Hollanders nader tot elkander gebracht, hij kan wat waardigheid en grondigheid zijner beraadslagingen betreft, gerust een vergelijking doorstaan met vertegenwoordigende colleges in Europa. Hij heeft zich in de Inlandsche maatschappij een plaats veroverd van betekenis, en wie als lid de stroomen van adressen, klachten, brieven enz. heeft gezien, die uit Inlandsche milieu's naar het Hertogspark vloeien, weet daarvan mee te praten. Wat hij tot dusver nog weinig of niet heeft verkregen, is aanzien en waardeering ook in de Hollandsche samenleving in Indië. Het Europeesche publiek in Indië spreekt en schrijft over 't algemeen geringschattend over het centrale college, verwacht er weinig van en steekt er gaarne den draak mee. Nu kan men dit wel afkeuren of toeschrijven aan gebrek aan inzicht, maar dit is een al te gemakkelijke methode. Daarvoor is het verschijnsel te algemeen en te opvallend. Er moet aan den Volksraad iets haperen en men bewijst hem geen dienst dit te verdoezelen. Persoonlijk heeft prof. O. het altijd als een van zijn zwakste kanten gevoeld, dat de Regeering er te veel Hollanders in benoemt, die hoegenaamd niet geacht kunnen worden de meening van een Hollandsch-Indischen kring te vertolken. Juist onder de *benoemde Hollandsche leden* vindt men er verscheidenen, die het heftigst opponeeren tegen het Nederlandsch gezag, die altijd den mond vol hebben over een zelfstandig „Indonesië” en die er op uit zijn te bewijzen, dat Nederland zich tegenover Indië zoo verschrikkelijk veel te verwijten heeft. Dit ergert, en volkomen begrijpelijk, het overgrote deel der Hollanders in Indië en zij vragen zich af, krachtens welken titel deze leden in een vertegenwoordigend lichaam spreken en theses verkondigen, die behalve door hen zelf en door nog een handjevol mensen, door niemand in de Europeesche samenleving in Indië worden onderschreven. Schr. zou niet gaarne een Volksraad zonder oppositie willen zien, maar hij houdt niet van kunstmatige oppositie, van eene zonder achterland. De *oppositie* behoort de vertolkster te zijn van een in Indië levende overtuiging. Als zij dat niet is, wekt zij wrevel en afkeer en men doet den Volksraad geen goed, men schaadt zijn aanzien en populariteit, door er te veel Hollanders in te benoemen, die er geluiden in doen hooren, die de grootst mogelijke meerderheid der in Indië levende landgenooten als wanklanken in de ooren klinken. De *Deli Crt.* (14/6) vestigt de aandacht op de meening van de „Indonesia Merdika” over „Het kostelijk geschenk”, de aanvaarding door de Eerste Kamer van de z.g. *Inlandsche meerderheid in den Volksraad*: „Het wetsontwerp” — aldus dit orgaan van de P. I. in Nederland — „verandert echter niets aan de machtsverhoudingen in de koloniale politiek. Deze concessie, zonder reëlen inhoud, kunnen wij gerust in de prullemand deponeeren. Onverzwakt luidt ons parool: Boycot van den Volksraad en arbeid aan ons zelf voor de onafhankelijkheid van Indonesië!”

BOUW-, WONING- EN PENSION-BUREAU „BONA IMMOBILIA”
 SCHEVENINGEN - TELEF. 55179 - CORN. JOLSTRAAT 35
 heeft voor de a.s. zomermaanden modern ingerichte, gemeubileerde
VILLA's, Heerenhuizen en Kamers TE HUUR
 Scheepsbevrachtingskantoor v. binnen- en buitenland. Aanbevolen adres v. d. Ver. „Oost en West”.

Labour en de vlootbasis.

De *Deli Crt.* (14/6) verwacht, dat de in Engeland getreden Labour-Regering de verdere afwerking van de vlootbasis te Singapore zal stopzetten in elk geval in kleiner omvang zal afbouwen. Maar aan den anderen kant zal dit ook in Engeland grooten tegenstand doen ontstaan, omdat de vlootbasis een bij uitstek *imperiale aangelegenheid* wordt geacht, ter verdediging van de Rijksbelangen in het Verre Oosten. Zoolang de verhouding er landen op geen betere leest is geschoeid, zal vlootbasis te Singapore de positie van het Britsche Rijk in het Oosten mede verzekeren en een eventueel dreigend conflict kunnen doen overwinnen. Van dit standpunt beschouwd wordt ook Ned.-Indië de vlootbasis niet ongunstig beoordeeld. Het tegendeel is eerder waar, voor zover men aanneemt, dat de belangen van Nederland in het Britsche Rijk in het Oosten vrijwel parallel lopen en wij van den Britschen buur niets te vrezen hebben. Voor Nederland zou dus de stopzetting van de Singapore-basis een feit van beteekenis zijn. Tenzij daarvoor in de plaats zou komen andere, een betere garantie voor de handhaving van den vrede in het Verre Oosten en rond de Stille Oceaan. Dit andere proces van garanties, in welks toekomst onvoorwaardelijk te gelooven valt, zal echter — vrees de D. C. — er een langen duur zijn; een ontwikkelingsperiode van generaties.

Slechte wegen. Heerendiensten.

Er was een tijd, waarin men den vreemdeling niet trots kon toonen, hoe de wegen op Java de beste van het Oosten waren en hoe op Java een wegennet bestond, dat de vergelijking met ieder ander land kon doorstaan. De *Loc.* (6/6) constateert dat die tijd voorbij is. Op dezen dag heeft Java, als voorheen, duizenden kilometers verharde wegen; maar elke reden om die aan den vreemdeling te toonen, is vervallen. Een deel dezer wegen is in verval geraakt, en de aanleg en het onderhoud zijn ten achter gebleven bij de behoeften van het verkeer. De beste wegen op Java werden aangelegd door vorige geslachten. Men denke aan de handels-grooten postweg, aan oude residenties als Banjoemas, waar 20 M. breede zwaarbeschadigde wegen de erfenis vormen van een beteren tijd; men denke aan groote, oude wegen in Mid- en Oost-Java, die eens de glorie waren van de volking en bestuur. Toen, 50, 100 jaar geleden, men bouwde men wegen en zag men vooruit. Toen zagde men den weg niet naar de behoeften van het uur, waar men bouwde voor de eeuwen. Het was thans met sommige van Java's wegen zóó ver gekomen, dat op hoofdwegen het rijden, zelfs het voorzichtig rijden, gevaar loopt. De verkeersbehoeften zijn geweldig gestegen; de wegen moesten rijker, en beter, en breder zijn. In plaats daarvan zijn de nieuwe wegen smaller, en de oude wel slechter onderhouden dan voorheen. Het verkeer der wegen in onze dagen is een tijdbeeld, en een kenmerk voor een tijd, waarin men al het oude laat verdwijnen, waarin men het verleden gering acht en verzaakt en het „nieuwe” toejuicht — en tusschen praktische belangen verwaarloost.

In de *Loc.* (6/6 „Door Zuid-Sumatra”) wijt een medewerker de oorzaak van den miserabelen toestand van tal van wegen in de *Palembangsche Nederlanden*, aan het gebrek aan verhardingsmateriaal tot redelijken prijs. Een M³. grind kost in Palembang f 16.—; werkvolk is slechts moeilijk en dan nog zeer duur verkrijgbaar. Men is bezig met het aanleggen van een spoorbaan tusschen Lahat en Mocara Bliti, een werk, dat tien tot twaalf millioenen guldens moet kosten. Maar de schrijver vraagt of Zuid-Sumatra wel het meest geschikt is met het besteden van dit bedrag aan een spoorbaan, terwijl de tijdgeest wijst in de richting van motortractie. Voor f 20 millioenen zou men niet alleen de verbindingen tusschen de Lampongs, Palembang en Padang kunnen tot stand brengen, doch men zou tevens de ontbrekende schakels kunnen maken in de Zuidelijke verbinding tusschen West- en Midden-Java (Preanger-Banjoemas), zoomede den Noordelijken weg tusschen Cheribon en Batavia.

De heeren *Salim* en *Djadaningrat* hebben te Genève ter Arbeids-Conferentie in het openbaar gesproken over den *gedwongen arbeid*, waaronder speciaal ressorteeren wat wij *heerendiensten* noemen (*Bat. Nwsbl.* 5/6 „De Arbeidsconferentie”).

Heerendiensten — zegt *De Sum. Post* (13/6 „Gedwongen arbeid”) — zijn een vorm van belasting, die in meer ontwikkelde streken moet worden vervangen door iets anders. Bij de vervanging dient rekening te worden gehouden met den ontwikkelingsgang van het land of althans van zekere gebiedsdeelen. Speciaal is het gewenscht de heerendiensten op te heffen in gebieden, waar ijverige politieke actie wordt gevoerd, aangezien de heerendiensten een zeer dankbaar object van propaganda vormen. Ze worden niet verricht voor de eigen hoofden of vorsten, en de hanteering leidt tot velerlei *niet-bedoelde fouten*, fouten evenwel, die de menschen aan het mokken brengen en „plantklaar” maken voor de extremistische actie. De ontactische of bepaald foutieve vordering van heerendiensten komt zooveel voor, dat hierbij niet lang behoeft te worden stilgestaan. Reeds meermalen moest daarin de indirecte of directe oorzaak worden gezien van onaangename gebeurtenissen. Dient dus in het algemeen de afschaffing van heerendiensten in de hand te worden gewerkt overal waar dat mogelijk is, voor groote stukken van Ned.-Indië is dit wel zeer gewenscht. Met een kleine bijdrage aan de „algemeene kas” bereikt men ongeveer hetzelfde, terwijl tal van gedeeltelijk gerechtvaardigde grieven ermede worden weggenomen.

De *Loc.* vertelt voorts van „N.-Guinea” (3/6, blz. 1; 6/6, blz. 4 en 6), „Uit de Molukken” (6/6, blz. 3), de *Java-Bode* van „De exploratie van N.-Guinea” (27/5, 7 en 8/6), het *Bat. Nwsbl.* van „Inlandsche Dans en Muziek, IV” (5/6), „Vorstenlandsche tabaks-enquête” (6 en 7/6), de *Deli Crt.* van „Het Verslag der Arbeidsinspectie” (10 en 11/6), *De Sum. Post* van „Het Juristen-congres” te Batavia (10/6).

II. UIT DE INHEEMSCHE EN MALEISCH-CHINEESCHE PERS.

Moreel besef.

Het volgende is ontleend aan *Timboel*, te Solo, van 15 Mei:

Neemt men in aanmerking dat het Kellogg-pact niet geschreven is voor koloniën maar in den zin van een West-Europeesch „blank front” en dat men in West-Europa bovendien nog steeds vergéefs onder de Blanken een „evenwichts”-politiek nastreeft, dan is het duidelijk dat het oorlogsgevaar noch in Europa, noch in de Pacific, verdwenen is. Wat Europa en meer speciaal Nederland betreft, heeft de documentenaffaire van het Utrechtsch Dagblad onlangs nog een extra-zwarte schaduw geworpen.

Valsch of echt, de heele campagne met die Belgische documenten was niet zonder reden op touw gezet. Ze teekende bovendien de gevaarlijke mentaliteit van de Europeesche mogendheden. Ze liet ook weer eens zien in welk een gevaarlijken stormhoek de „bufferstaat” Nederland ligt.

Met Indonesia is het niet anders gesteld. In een Pacific-conflict ligt ook ons vaderland in een stormhoek. Bij deze situatie komt nog, dat Nederland, als klein land, gemakkelijk door de grotere „broeders” onder den voet kan worden geloopt en dat Indonesia nagenoeg weerloos is.

Algemeen wordt erkend dat Nederland zijn voorname internationale positie te danken heeft aan Indonesia. Zou het niet kunnen dat in de toekomst iets dergelijks ook geschieden zal ten aanzien van de weermacht? In elk geval, na de vorming eener voldoende weermacht in Indonesia zal men zowel Nederland als Indonesia meer ontzien dan anders. Een voldoende weermacht in Indonesia is met het tegenwoordig stelsel van vrijwilligers en een militie van Europeanen, — een heel klein deel van de bevolking van Indonesia —, niet te verkrijgen; er zijn niet voldoende menschen beschikbaar. Men moet overgaan tot een militie van Indonesiërs. Dit is reeds voor jaren door verschillende deskundigen in den brede betoogd. Een oud vraagstuk dus. Men denke aan het vroegere comité „Indië Weerbaar” met alle aanleve daarvan.

Dit is een vraagstuk van groot vertrouwen aan beide zijden.

Ook uit het oogpunt van Indonesia's belang is het een brandend vraagstuk.

Immers zou het kunnen gebeuren dat wij plotseling in den toestand werden geplaatst, op eigen hand ons met de wapenen te moeten verdedigen, indien wij niet wenschen te worden beschouwd als

WISSENSCHAFTLICHE ASTROLOGIE

Matematische, persoonlijk ausgearbeitete Lebens-, Jahres-, Geschäfts-, Spekulation- und LotteriehOROSKOPE

HABEN NUR FÜR IHNEN GROSSEN WERT!

Unkostenvergütung von f 0.50. Ueberzeugt Ihnen von meinen Fähigkeiten: Geburtsdatum angeben. Ausarbeitung in Holländisch und Deutsch. 5796

E. A. P. DZUR, Scheveningen, Postbox no. 22. CONSULTE BITTE ANMELDEN TEL. Nr. 55311.

ARNHEM en OMSTREKEN

MEVROUW!

VELLEN VAN SLANGEN en andere reptielen verwerken wij tot alle soorten lederwaren, tassen, portefeuilles, portemonnaies, enz. Tevens HUIDEN te koop gevraagd. 5649

KOFFER- EN LEDERWARENFABRIEK J. B. PAS Jr., Bloemstraat 70, ARNHEM

RADIO TECHNISCH ING. BUREAU WANTING & LUDWIG

HOOFDAGENT N. S. F. 5652

NIEUWE PLEIN 30 - TELEF. 3180 - ARNHEM

RUIME KEUZE ONTVANGTOESTELLEN

AANBEVOLEN ADRES VOOR OOST EN WEST

RAKERS KANTOORBOEKHANDEL

ELECTRISCHE HANDELSDRUKKERIJ Hommelstraat 11a - Tel. 163 - Arnhem 5666

HET BILLIJKST ADRES HIER TER STEDE. SPECIAALHUIS VOOR VULPENHOUDERS.

KAMERBEEK

BAKKERSTRAAT 3 ARNHEM

MODELHOEDEN

CHAPELLERIES EN NOUVEAUTE'S

Hotel-Café-Rest. DE WATERBERG

(OPENLUCHTMUSEUM) 5606

Iederen Zondag Thé Dansant

SHELMSCHEWEG 17 :: TELEF. 2030. ARNHEM - EINDPUNT LIJN 5 - J. B. PRIMUS

Piano's - Vleugels - Autopiano's - Harmoniums

ook gebouwd voor de Tropen - Vraagt Offerte

G. A. J. VAN KALMTHOUT

BISSCHOP HAMERSTRAAT 3 - TELEF. 1562

NIJMEGEN 5439

OTEL „DE TWEE STEDEN” RESTAURANT „DE TWEE STEDEN”

Buitenhof Telefoon Nos. 15950 - 15951 - 10062 's-Gravenhage

FAMILIE HOTEL EERSTE RANG IN HET CENTRUM DER STAD
SPECIALE TARIEVEN VOOR LANGDURIG VERBLIJF
KAMERS MET STROOMEND WATER EN PRIVE BAD

THE DANSANT - DINER CONCERT
ROEMEENSCH ORKEST
UITSTEKENDE KEUKEN
GERENOMMEERDE WIJNKELDER

beschikbaar, onbeheerd goed. Stel b.v. dat Nederland in een Europeeschen oorlog het onderspit dolf, wat moet er dan met ons gebeuren? De overwinnaar of een intervenieerende mogendheid zou dan over ons beschikken. In het „beste” geval zouden wij een z.g. mandaatgebied worden. Wat dat beduidt, hebben wij in een vroeger artikel uiteengezet. Het verschilt waarlijk niet veel van een exploitatie-gebied.

Bij een conflict hier in de Pacific zal het niet anders gaan. Of toch wel! Ons lot zal nog erger zijn. Want reeds gedurende den oorlog zal, in afwachting van een definitieve beslissing bij den vrede, beschikt worden over ons en ons land en dit, zooal niet als oorlogsterrein, als leverancier van oorlogsbodems en het kleine staande leger plus de geringe Europeesche militie tegenover strijdende wereldmachten kunnen uitrichten?

Welnu, wij wenschen bij eventualiteiten niet als „barang” (goed) te worden beschouwd. Dus is dit vraagstuk voor ons van het allereerste belang. Daarom is het niet buitengesloten dat wij na nader

De Nederlanders echter mogen gedenken de woorden van J. B. van Heutsz Jr.: „Vertrouwen kan zich in vredetijd alleen maar uiten in den bestuursvorm en in de armee! Vanaf het moment dat wij den Javaan een geweer in zijn handen durven te drukken, hebben wij het grootste vertrouwen getoond. Wij bedoelen hiermede niet de aangevorven inlanders, maar de militie. Is den Javaan het vertrouwen geschonken, welnu, hij zal het weten te waardeeren en welk een invloed dit op den man moet hebben — ondanks alle antimilitairisten — is van te voren reeds te zeggen.

„Eenmaal voor vol aangezien, waardig huis en haard actief te helpen verdedigen, zal de borst van den man verruimen. Grootere zelfbewustheid zal in hem ontwakken en zijn energie vermeerderen... De vraag is nu verder hoe de staat er uit zal moeten zien.”

Wij verhalen ons niet dat de Nederlander, thans nog overheerscher, niet gauw bereid zal zijn ons dermate te vertrouwen als wij wenschen. Ook weten wij dat de Vrijheidsbeweging zijn beloop zal nemen, met of zonder militie. Doch indien de leuze van opvoeding tot zelfbestuur *waarheid* bevat, dan mag men niet terugschrikken voor een Indonesische weermacht, dan zal men ook op het moreel besef van het Oosten moeten leeren vertrouwen.

Afrika.

Indonesia Merdeka, het orgaan der Perhimpunan Indonesia van Mei, geeft de volgende beschouwing over den toestand in een deel van Afrika, mandaatgebied van België:

In het vorig nummer van ons orgaan hebben we de ontwaking van het Negerras besproken in verband met den grooten opstand, die sedert de eerste dagen van November van verleden jaar is uitgebroken in Fransch-acquatoriaal-Afrika, waarbij twee millioenen negers betrokken waren.

Thans komt ons ter oore de onderdrukingspolitiek der Belgische koloniale regeering in Ruanda, dat een mandaatgebied van België is en de gevolgen van die politiek. Men ontnam den inheemschen hun landerijen en schonk ze aan maatschappijen in den vorm van concessies (denk aan het Ranan-schandaal in Indonesië, een van de laatste staaltjes van de roofpolitiek van het Nederlandsche imperialisme bij ons). De vroegere eigenaars van deze landerijen, de inboorlingen dus, werden gedwongen om in de kopermijnen van Katanga te werken.

De gevolgen van deze roof en dwang waren dan ook dat de velden niet bewerkt werden en een hongersnood uitbrak.

In de „Daily Telegraph” heeft een zendelingsdokter, te Gahine in Ruanda, een artikel gepubliceerd, waarin hij de ellende der hongerijsdenden beschrijft. De schrijver heeft maandenlang, dag in dag uit, groote karavanes van uitgeputte menschen voorbij zien gaan. Honderden van hen zijn vóór het bereiken van de grens bezweken. Geschat wordt dat in de afgelopen drie maanden wekelijks ongeveer duizend menschen Gahine zijn gepaseerd op weg naar Uganda.

De aanblik van het land is verschrikkelijk. Het land is overdekt met lijken. Dikwijls vindt men vrouwen en kinderen hopeloos aan den weg liggen, te zwak om verder te gaan en ten prooi aan wilde dieren, zelfs voordat ze gestorven zijn.

Het eigenaardige is dat „regeeringsbladen” bij dergelijke gelegenheden altijd de schuld op de Natuur werpen, in dit geval op de droogte en de sprinkhanenplaag.

Toch kan „The Standard” eenige bijzonderheden hierover vertellen, namelijk dat jaarlijks pl.m. 3000 arbeiders in Ruanda en Urundi door de in de provincie Katanga werkzaam zijnde „Union Minière” worden „aangeworven”.

Hoe dat aanwerven geschiedt, staat in dat blad niet vermeld, evenmin dat daardoor de beste krachten aan het bewerken der bouwvelden worden onttrokken en dat dit de werkelijke oorzaak van den hongersnood is.

Om deze redenen zijn dan ook niet alleen in deze streken, maar ook in Uganda, het daaraan grenzend gebied, opstanden uitgebroken. De aanvoerders van deze opstanden waren een broer van den koning van Ruanda en een priesteres der sekte van „Nya Bingri”. Deze sekte verkondigde dat de gerechtigheid slechts dan in Afrika weer zal intreden, wanneer de Europeesche onderdrukkers verdreven zijn en roept de inboorlingen op tot den strijd tegen hen. De Belgische regeering ziet in de vrouwelijke aanvoerder der opstandelingen een bijzonder groot gevaar.

De opstand begon in Gatsibou. Inheemsche vorsten, die zich bij de imperialisten hadden aangesloten, werden tegen den grond geworpen en de Belgen verdreven. Toen marcheerden de Engelsche en Belgische troepen er tegen op en men bezette Kyanti, want dit oord gold als centrum van de beweging. De aanvoerders der opstandelingen vluchten naar Uganda, waar zij in hechtenis genomen en aan de Belgische regeering uitgeleverd werden. Onder de gevangenen bevond zich de broer van den koning van Ruanda, wiens leven nu in gevaar is.

Voor het oogenblik is de opstand beteugeld, maar bajonetten en machinegeweren kunnen de heerschappij van den onderdrukker slechts tijdelijk in stand houden. De vrijheidsbeweging in Afrika tegen de imperialistische onderdrukking en uitbuiting groeit voortdurend aan. Niet alleen in Indië en Afrika, maar overal in het Verre Oosten doet de imperialistische reactie wanhopige pogingen om „the rising tide of color” tegen te gaan. Deze gebeurtenissen sterken ons in onze overtuiging dat het eeuwenlang vertrapte gekleurde ras zich ernstig voorbereidt voor zijn uiteindelijke bevrijding.

Oost- en West-Ind. Literat.-Ovz.zicht.

De Chinezen in Ned.-Indië.

In „China”, driemaand. tijdschrift, het slot van het art. onder bovengenoemd opschrift van J. Th. Moll. Overdruk uit het Jaarboek der Rijksuniversiteit te Utrecht. Het is de rede, uitgesproken op 15 October 1928, bij den aanvang van den cursus betreffende de Chineesche politieke en sociale stroomingen in N.-I., ingesteld bij besluit van de Min. v. Kol. van 5 September '28, ten behoeve van de candidaat Ind. Ambtenaren, studeerende aan de Rijksuniversiteit te Utrecht. De heer Moll besluit aldus: Mijne Heeren Studenten, als vak is de Chinese kwestie hier tot dusverre nog niet aan de Indologen gedoceerd. U zult er dus in moeten pionieren. Moge dit voor uw studie-generatie een stimulerende gedachte zijn. Ruimt aan de Chinezen in uw belangstelling en in uw arbeid de plaats, die zij verdienen. Het zal u ongetwijfeld moeite kosten om wat te krijgen op hun cultureel en gedachtenwereld. Maar bedenkt dan, hoezeer een grondige kennismaking daarmede uw blik kan verruimen. Uw inzicht in de Oostersche wereld kan verdiepen. Geen inspanning mag u te zwaar zijn, wilt gij eenmaal beantwoorden aan de hooger eischen, die uw toekomstig werk moet stellen aan uw kennis, doorzicht, werkkraft en toewijding en vooral aan uw karakter en persoonlijke waarneming: het gezag, dat gij gaat dienen, komt eerst ten volle tot zijn recht, wanneer zijn dienaren het in het volle leven uitoefenen zoowel met wezenlijke kennis van zaken als met sympathie, en wanneer het wordt gedragen door hoogheid van persoonlijkheid en karakter. En de sleutel tot de persoonlijke eigenschappen, die Nederlandsch-Indië van u noodig heeft is gelegen in het gevoel, u het wezenlijke bewustzijn van de verantwoordelijkheid voor de Indische zaak, die naar mijn overtuiging de grootste Nederlandsche zaak is.

Tijdschr. van het Kon. Ned. Aardrijksk. Genootschap.

Het Juli-no. bevat behalve de Litteratuur en het Aardrijkskundig Nieuws, de volgende artt.: Dr. Easton door de Commissie van Redactie; de actieve Vulkanen van den Ned. Ind. Archipel in 1928/29 (met kaart no. XIII diagrammen en foto's). Dr. G. L. L. Kemmerling. Twee vliegtochten naar den Krakatau (met kaart no. XIV, grafiek en 9 foto's). Dr. Ir. James M. W. Nash m.s. Over de officieele kartografie van Nederland. Prof. Ir. W. Schermerhorn. De hydrografie van den Zwitserschen Rijn (met 6 grafieken, 1 tekstplaatje en 5 foto's). Prof. Dr. B. G. Escher. De uitreis van Hr. Ms. Willebrord, Snellius.

De Opbouw.

Het no. van 15 Juni bevat o.a.: De huidige Nationalistische beweging in Ned.-Indië, door E. Gobée.

Haagsch Maandblad.

In het Juli no. Nederland en Indië van den aanvang der Negentiende Eeuw door Dr. Z. W. Sneller.

West-Ind. Gids.

Juli-Augustus 1929. Inhoud: De Nederl. Bovenwindsche Eilanden, door Mejuffr. L. Slothouwer, met 4 afbeeldingen. Duistere bladzijden uit de geschiedenis van Suriname, door C. K. Kesler. Kunnen wij dat zelf niet? II, door Tj. Pyttersen. Verzuimd; St. Eustatius, door Prof. Dr. L. Knappers. Productie van Suriname over de laatste achttien jaren en Bibliographie.

Koloniaal Tijdschrift.

Het Juli-no. bevat: In Memoriam C. L. van der Plas, door Van Ginkel. Parlementair stelsel en het regeeren overzee, door Prof. Mr. C. v. Volenhoven. Waterbouwwerken in China, door Mr. W. J. L.

ENGELSHE HEERENHOEDEN EN MODE-MAGAZIJN

G. PEUSENS

DEN HAAG

WEIMARSTR. 58 :: TEL. 35345

SPECIAAL INDISCHE UITRUSTINGEN

H.H. Leden van Oost en West, genieten 5 pCt. korting. 5724

overleg en bij redelijke tegenprestaties der Hollanders, bereid zijn om de verdediging van ons land mede op ons te nemen, middels een militie van Indonesiërs.

Allesbeheerschend is overigens dit militievraagstuk voor ons niet. We willen alleen maar zeggen dat op een dergelijke basis ook wij ons vaderland willen dienen. We hebben evenwel óók vertrouwen in het zoogenoemde toeval in de geschiedenis, dat echter zeker direct verband houdt met de morele eigenschappen van het volk waarin de geschiedenis plaats grijpt. Hier dus het Indonesische volk. Die morele gaven kunnen niet anders aangekweekt worden dan door uit ons eigen zelf te bannen het besef van lijdend voorwerp (geesteloze barang).

Trachten wij na te gaan wat dat beduidt voor Nederland. Het behoeft geen betoog dat de weerbaarheid van Indonesia het aanzien van Nederland als mogendheid vergroot bij de buitenwereld. Een machtig gewapend Indonesia kan represaillemaatregelen nemen bij een aanval op Nederland door een vijand en het verhindert automatisch een poging om Nederland te treffen door het bezetten van Indonesia. Militair zijn er niets dan voordeelen voor Nederland. Dit is zóó duidelijk, dat er niet lang bij hoeft te worden stilgestaan.

Wil men niet, wordt ons beroep op vertrouwen teleurgesteld, niet ons zal het schaden! Ziet men liever de ontwikkeling van een West-Europeesch blank front, — nu, voor dat geval hebben wij de millioenen van het Oosten en... Rusland achter ons. Met reeds enkele vrije Oostersche staten als China en Japan, die militair op den duur het Westen kunnen overtreffen. Doch ons moreel besef brengt met zich dat we deze wereldcatastrophe zouden vermeden willen zien, liever „non-violence” willen betrachten, zij het ook in den vorm van een gewapenden vrede.

Immers moeten de Indonesiërs gedachtig zijn dat zij, ongewapend, elken dag de kans loopen om als onbeheerde „barang” te worden beschouwd..

WAT

ZAL DE TOEKOMST VOOR UW KLEINE BRENGEN

KINDER-VERZORGING
GEZINS-VERZORGING
LEVENJ-VERZORGING

NILLMIJ
JGRAVENHAGE

Hoofdinspecteur voor 's-Gravenhage: F. J. MAHLMAN, Plaats 31 a.

van Es. Agrarische regelingen op het Maleische Schiereiland, door A. G. Deelman. Zwangerschap en geboorte bij de To Bava' in Midden-Celebes, door J. Woensdregt. De Staatsregeling op Ceylon, door Prof. Dr. E. Moresco. Voorts kroniek, Litteratuur, enz.

Vragen des Tijds.

Het Juli-Augustus no. vangt aan met een artikel over Curaçao, door G. J. W. Putman Cramer.

De Gids.

In het Juli-no. o.a.: Curaçao, door Dr. H. T. Colenbrander.

De Indische Mercuur.

Inhoud v. h. no. van 10 Juli: De groei van Deli-labak op gronden van bepaalden zuurgraad, door Prof. Dr. E. C. Julius Mohr. Resultaten van de suikerindustrie in Louisiana en op Reunion, door Dr. H. C. Prinsen Geerlig. Oostkust van Sumatra-instituut, door A. W. Naudin ten Cate. De definitie die het Amerikaanse Departement van Landbouw aan het begrip „Koffie” geeft — en onze Robustakoffie. De Suikerconferentie te Brussel. De theehandel in Londen en voorts cultuur en andere berichten.

* *

De Katholieke Missiën Juli-29. De kerstening van Noord-Midden Timor door P. J. Smit S. v. d. uit Volendam.

Het Algem. Landbouwweekblad voor Ned. Indië van 25 Mei, no. 48 bevat o.m.: Motorbrandstof in de Tropen (Engeneering). Rubber in Siam, (Straits-Times, Mei). Een voorbeeld van kolonisatie. Men verlate de oude beproefde wegen niet! door Dr. C. J. K. van Aalst, President der Nederl. Handelmaatschappij (uit de „Zakenwereld”). Eveneens uit „de Zakenwereld”: „Weggehaalde” miljoenen, door Sir Henry Deterding, Directeur-Generaal der Kon. Maatschij. tot exploitatie v. Petroleumbronnen in Ned.-Indië.

The Asiatic Review van Juli '29: o.a. The defence of the Nederlands Indies by Lieut.-General H. Bakker.

De Indische Gids van Juli '29: o.m.: Zelfbesturende adat-eenheden en onze koloniale specialiteiten, door Dr. D. J. Hulshoff Pol. De Tarievenpolitiek van de Grondwetsherziening van 1922, door A. de Graaff. Kromo in Den Haag voor 't voetlicht, door G. B. J. van Heuven.

Spoor- en tramwegen van 9 Juli: Steenen of ijzeren wegen voor Sumatra, door Ing. R. M. Weitzenböck.

Econ: Statist. berichten van 10 Juli '29: De Indische middelen over Maart 1922.

De Indische Culturen (Teysmannia) van 1 Juni '29: De werkelijke waarde van Suriname als cultuurland, door J. S. C. Kasteleijn.

De Ingenieur van 29 Juni, no. 26 o.m.: Gedenkteken voor wijlen ir. R. G. Lamminga, door Ir. P. J. Ott de Vries.

In Eigen Haard van 6 Juli, no. 27 komt een artikeltje voor: De Raad van Ned. Indië, Inlandsche leden.

In de Handelingen van het Ned. Ind. Juristencongres, bijeengeroepen door de Afd. Rechtswetenschap van het Kon. Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen 1929. Eerste stuk Praeadviezen. Uitgave van de Ned. Ind. Juristenvereniging, tevens aflevering 4 van deel 129 (1929) afl. 4 van het Indisch Tijdschrift van het Recht. Praeadvies I. De onderwerping voor een bepaalde rechtshandeling, door Mr. R. D. Kolléwijn. II. Voorwaardelijke veroordeeling, door Mr. J. M.

J. Schepper en III Het vraagstuk der administratieve Rechtspraak in Nederl. Indië, door Mr. H. Westra.

Uit de „Indische Verlofganger” van 12 Juli: Joden in West-Indië, door S. Kalff en Reisindrukken van een Verlofganger.

„Uit Nederland” naar Indië, door P. B. Verschenen: Afl. 8 van „Neerlands-Indië”, Land en Volk. Geschiedenis en Bestuur. Bedrijf en Samenleving onder leiding van Prof. D. G. Stibbe; door deskundigen op verschillend gebied met een voorwoord van H. Colijn, Uitgevers-Maatschappij „Elsevier”, Amsterdam. Deze aflevering bevat: Daendels (vervolg) en Raffles. Uitbreiding van ons gezag sinds 1816, door Dr. E. B. Kielstra, herzien en aangevuld door Prof. Dr. N. J. Krom (met overzichtskaart van den N.-I. Archipel).

Vorstenlandsche Tabaksenquête door P. de Kat Angelino, Inspecteur bij het kantoor van Arbeid (Publicatie no. 5).

Inleiding tot de studie van het oud-Javaansch (Kedung Sundojjana), door C. C. Berg.

Het Volkscredietwezen in Ned.-Indië, door J. C. W. Kramer.

Nova Guinea, Resultats des expéditions scientifiques à la nouvelle Guinée, publiés sous la direction de M. le Dr. L. F. de Beaufort, Rédacteur en Chef. Directeur du Museum de Zoologie d'Amsterdam et de M.M. les Dr. A. A. Pulle et L. Rutten, Professeurs de Botanique et de Géologie à l'Université d'Utrecht. Vol. XIV. Botanique. Livraison III.

Geologie en geohydrologie van het eiland Curaçao, door G. J. H. Molengraaff.

Gedenboek Rechtsschool 1909—1928. Uitgegeven ter gelegenheid van de opheffing der Rechtsschool in 1928. (Geïllustreerd).

BOEKAANKONDIGING.

Bij de Uitgeverij C. A. Mees te Sandpoort verschen „Hekajat Pelandoek Djekana”, een Maleis dwergverhaal, vertaald door C. A. Mees. Met dit werkje is weer een juweeltje toegevoegd aan den Indonesischen verhalenschat. Dwergverhalen — een verzamelaar — zijn fabels uit de dierenwereld welke een zoo bijzondere plaats innemen in de gedachtenwereld van de Indische volken. Door den Hollandschen lezer dienen zij met rustige aandacht te worden gelezen. Hij zal dan, aan het eind der lectuur, beseffen hoe deze bijzondere kunstuiting op hem heeft ingewerkt, hoe zij aanleiding gaf tot overpeinzen en tot vergelijken, hoe ten slotte zijn kennis van de dierenwereld verrijkt is en hoe groot de geestelijke macht is der kleine dieren. Inderdaad onderhoudende en leerzame verhalen, boeiend en onopgesmukt als de eenvoudige ziel aan welke ze ontleend zijn. Verkwikkende lectuur voor den geest.

Suriname.

In het jaarverslag der Surinaamsche Bank over 1928 geeft de Hoofddirecteur, Mr. Dr. C. F. Schoch, interessante beschouwingen, waaraan wij het volgende ontleenen.

Wat sedert zoo langen tijd voor Suriname gewenscht werd geacht, is een feit geworden. Jaren gingen voorbij zonder dat Nederland het bewustzijn kreeg, dat in het verre Westen een deel van den Staat lag, dat de volle aandacht waard was. En thans heeft Suriname in enkele jaren de belangstelling verkregen van allerlei kant en op allerlei wijze. De kolonie heeft zich inderdaad naar dezen nieuwen toestand nog niet kunnen schikken. De reizigers komen en gaan, blijven veertien dagen, enkele weken of een paar maanden; moeten in dien korten tijd zooveel mogelijk zien en hooren; maken hun aantekeningen, rijp en groen; trekken hun conclusies en publiceeren die, terwijl de stad Paramaribo, met haar plm. 45700 inwoners, nog niet eens een behoorlijk hotel heeft om die komende en gaande gasten behoorlijk te ontvangen. De enkele pensions doen in deze wat zij kunnen.

Suriname is in de positie gekomen van een bekende vorstelijke of politieke persoonlijkheid, die overal de lenzen van de mannen der pers en van amateurs op zich gericht ziet, terwijl de kolonie eigenlijk nog niet gereed is om op die wijze bekeken te worden. Vandaar, dat de verkregen beelden zeer verschillend zijn en wisselen naar mate de opnemer bij machte is eigen indrukken te verwerken of slechts weergeeft het standpunt, waarop andere hem plaatsen; wisselen, naar mate de opnemer meer of minder kritisch, veeleischend of onbevooroordeeld is.

De resultaten van de gewenschte en eindelijk verkregen belangstelling hebben, naast groote voordeelen ook haar zeer bepaalde nadeelen.

Iemand, die b.v. uit het rijke Java of Deli komt, of wel niets anders gezien heeft dan het van alle levensgemakken zoo rijk voorziene Nederland, zal in Suriname, bij oppervlakkige kennismaking, zich zeer teleurgesteld kunnen voelen en kunnen vragen, hoe het mogelijk is, daar gelukkig en tevreden te leven en te werken. Anderen, die scherper kunnen opmerken, niet dadelijk onaangenaam gestemd worden als zij andere levensomstandigheden zien dan bij hen thuis en in staat zijn rustig het geheel te overzien, zullen verbaasd staan over hetgeen, niettegenstaande allerlei tegenslag, werd tot stand gebracht en onderhouden door wilskracht, doorzettingsvermogen en gezonden kijk op de dingen en zullen de mogelijkheden zien, die de kolonie voor den oppervlakkigen beschouwer en reiziger verborgen houdt.

De geschiedenis van 1928 is geheel daarmee in overeenstemming. De bij Suriname belanghebbende ondervond velerlei teleurstelling of zag zonzeschijs, al naar gelang zijn belangen gelegen waren op het terrein van een bepaalde cultuur of wel op dat van een bepaalden tak van nijverheid.

Het overzicht over de cultuur en over handel en industrie kunnen wij, uit plaatsgebrek, niet overnemen. Uit de gedane mededeelingen blijkt dat de economische toestand in 1928 vrijwel dezelfde bleef als in 1927.

Uit het verslag nog de volgende beschouwingen:

De tropische landbouw, zoowel die uitgeoefend door de groote cultuurondernemingen, als die, welke tot het terrein van den klein-landbouwer behoort, is alengs dringend gaan eischen meer voorlichting en meer steun van bestuurswege. Dat de cultuurondernemingen thans feitelijk alleen drijven op de koffiecultuur scheidt een onzekeren toestand. Dat de klein-landbouwer echter, na den sterken achteruitgang van de cacao-cultuur, geen enkel product verbouwt, dat een behoorlijk, zeker en voldoende loonend uitvoerartikel oplevert, scheidt op den duur een onhoudbaren toestand. Niet alleen de loonen der buitenlandsche ondernemingen en industrieën in de kolonie uitbetaald, kunnen haar bevolking tot economischen welstand brengen, maar de winst te verkrijgen op het product van eigen arbeid moet kunnen worden gemaakt en naar de kolonie terugkomen. Daartoe dient thans naar een winstgevend volkscultuur voor export te worden gezocht. Zal het rijst zijn, of maïs, of cassave of zal het de sinaasappel- of ananascultuur zijn? Wie zal beter, aldus het verslag, in staat zijn ten deze leiding en voorlichting te geven dan de deskundige nieuw opgetreden gouverneur Rutgers, in overleg met zijn adviseur prof. Stahel en diens staf? Nu dr. Rutgers zich gedurende een jaar in de toestanden heeft kunnen inleven, mag een spoedige beslissing in de een of andere richting worden verwacht.

De regering heeft aan de Staten-Generaal doen weten, dat zij zich niet in staat achtte om een bepaald werkplan voor Suriname over te leggen. Deze mededeeling, natuurlijk gedaan na ernstig en herhaald overleg met het koloniaal bestuur, heeft bij hen, die in Suriname belangstellen, teleurstelling gewekt. De voorstelling alsof men te doen heeft met een uitgeputten zieke, die, ondanks alle zorgen, toch met het jaar verder achteruit gaat, is gelukkig onjuist. Zeker, Suriname's vooruitgang doet denken aan den gang van een slak en telkens zijn er tegenslagen, maar alleen reeds de uitvoer toont aan, dat men nog niet doodziek is. 25 jaar geleden was de uitvoerwaarde f 3.692.427, met inbegrip van 1079 K.G. goud en 8540 balen cacao. In 1928 was de uitvoerwaarde ruim f 10.000.000, terwijl de gouduitvoer was teruggegaan tot een waarde van f 208.807 en aan cacao niet meer dan 2514 balen werd uitgevoerd. Gewezen wordt dan op de meer bemoedigende voorstelling, die onlangs de leider van het Suriname Studie Syndicaat, de heer J. S. C. Kasteleyn, heeft gegeven in enkele nummers van de E.-S. B. Voor een tweede maal naar Suriname gegaan om een onderzoek in te stellen naar de mogelijkheid van een voor uitvoer geschikte volkscultuur, welke hij aanvaankelijk zag in de cassavecultuur, is hij, zonder den moeilijken toestand te onderschatten, waarin zich Suriname op 't oogenblik bevindt, tot conclusies gekomen, die, naar de meening van de directie, al zou zij niet alles willen onderschrijven, bij regering, volksvertegenwoordiging en belanghebbenden ernstige aandacht verdienen, vooral ook, omdat hij daarbij het schema aangeeft van een uitvoerbaar werkplan.

M. Z. Booleman's Postzegelhandel

AMSTERDAM

Galerij 47 (bij Paleis v. Volksvlijt) - Tel. 34092

IN- EN VERKOOP VAN POSTZEGELS

Vraagt gratis Prijscourant 8741

Wissel In- en Verkoop Credietbrieven Telegrafische Uitbetalingen	<h2>Hollandsche Bank voor West-Indië</h2> Keizersgracht 25 AMSTERDAM Tel. 31290 en 35290 CURAÇAO CARACAS VENEZUELA Belast zich met alle Bankzaken op West-Indië, Venezuela, Columbia en Midden-Amerika. 5008	Incasseeringen Handelsinformaties Rembours- en Document.-Credieten
---	---	---

Over de petroleumvondsten merkt het verslag op:

Het onderzoek werd in 1928 voortgezet. Plotseling kwam in de tweede helft van het jaar bericht, dat in Nickerie olie gevonden zou zijn. Onder scherpe controle van de overheid werd toen ter aangewezen plaatse een monster genomen van het gevonden vocht, dat bij onderzoek inderdaad ruwe petroleum van goede kwaliteit bleek te zijn. Of men hier te maken heeft met een z.g.n. oil-pocket, d.w.z. een kleine hoeveelheid olie, zooals op meer plaatsen ter wereld gevonden is, dan wel met een petroleumlaag van ontginbare hoeveelheid, zal een nader onderzoek moeten uitwijzen. Veel belangstelling voor dit onderzoek, ondanks de vondst, is bij de groote petroleum-producenten nog niet kunnen worden gevonden.

Ten slotte nog deze cijfers:
 In 1928 was de totale waarde van den uitvoer f 11.670.051 tegen f 11.834.361 in 1927.
 De totale waarde van den invoer in 1928 was f 9.081.101 tegen f 9.088.771 in 1927.

* * *

Het blad „Suriname” schrijft:
 De drie groote balata-exploitanten, hebben zich tot den Gouverneur gewend, om over 1929 vrijstelling te krijgen van de betaling van retributie. Voor de koloniale kas zal dit beteekenen een teruggang der middelen met f 12.000. Over 1930 vragen zij afschaffing van retributie en concessierecht, waarover de inkomsten voor dat jaar geraamd zijn op f 75.000. Wordt dit verzoek ingewilligd, dan zal de crisis in het balatabedrijf tot gevolg hebben, dat het land deze beide middelen, welke vroeger f 250.000 à f 300.000 opbrachten, zal moeten derven.

* * *

In een bijzondere vergadering der Kamer van Koophandel te Paramaribo heeft ir. Suringar, door de Ned. regering uitgezonden als adviseur van den gouverneur in zake den aanleg van elektrische werken te Paramaribo, een zeer belangrijke rede gehouden ten aanzien der economische betrekkingen tusschen Suriname en Curaçao.

Aan den eenen kant, aldus de heer Suringar, staat Suriname met een vruchtbaren bodem en zijn voorhanden en nog te verkrijgen producten, wachtende op een goed afzetgebied, aan den anderen kant het niets produceerende Curaçao, gedwongen tot grooten invoer van elders. Hoe is het mogelijk, zoo vraagt spreker zich af, dat tot dusverre tusschen beide betrekkelijk dicht bij elkaar gelegen Nederlandsche gebiedsdeelen zoo weinig samenwerking bestaat? In de jaren 1924—1927 bedroeg Curaçao's invoer resp. 51, 70, 107 en 135 miljoen gulden. In 1927 was Suriname's aandeel aan dien invoer niet meer dan ... f 48.936, waarvan f 36.000 alleen aan rum. Spr.'s oordeel is, dat in Curaçao heel wat geplaatst zou kunnen worden, dat door Suriname kan worden geleverd, speciaal rijst, maïs, vruchten, timmerhout en meubelen.

Op de lezing volgde een belangrijke gedachtenwisseling, waarbij vooral gewezen werd op de bezwaren, die overwonnen moeten worden voor en alee de zaak zou kunnen loopen.
 Het blad „Suriname”, de bijeenkomst besprekende, eindigt zijn interessante beschouwingen met deze opmerking: „Bezwaren bestaan altijd in legio, maar besturen is mede alle bezwaren overwinnen en alles voeren tot een succes.”

* * *

In „De Telegraaf” van 8 Juli een zeer goede beschouwing van Prof. Sleswijk over „Blank en Zwart in Suriname.”

* * *

In „De Telegraaf” van 12 Juli schrijft de Professor over „de beteekenis van den naam creool” het volgende:

„Naar ik verneem, hebben sommige lezers bezwaar gemaakt tegen de beteekenis, die ik in mijn artikelen over Suriname aan het woord Creool heb gehecht.

Dit is een oud strijdpunt. Ik weet zeer wel, dat de oorspronkelijke beteekenis van het woord Creool deze is: Een blank bewoner van Zuid-Amerika en de West-Indië, aldaar geboren uit Europeesche ouders.

Deze beteekenis echter is in Suriname volkomen in onbruik geraakt. Ieder, die iets van Suriname kent, weet, dat de naam Creool daar de algemeene

aanduiding is voor allen, die in Suriname zijn geboren en het product zijn van een kruising in den een of anderen graad tusschen blank en zwart.

Wat men dus in Spanje of in Frankrijk of elders onder Creool verstaat, doet voor ons thans niet ter zake. Ik heb het begrip gebezigd in den in Suriname gebruikelijken zin.”

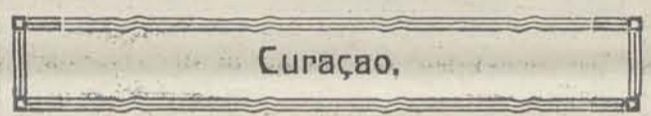
Geheel juist is dit niet. Men noemt in Suriname „Creool” al wat daar geboren is, mensch en dier. Men spreekt er van „Creool-vee”, daarmede bedoelende runderen in Suriname geboren, in tegenstelling van ingevoerde. Naar dit spraakgebruik zouden dus ook de daar geboren kinderen van Europeanen, van Javanen en Britsch-Indiërs „Creolen” zijn. Of deze zich ook Creolen voelen is een andere vraag. Men zie voorts het artikel „Creool” in de „Encyclopaedie van Nederlandsch West-Indië”.

* * *

Mr. Dr. S. van Brakel, benoemd tot professor aan de universiteit te Utrecht, was een van de medewerkers aan de hierboven genoemde Encyclopaedie. Van zijn hand zijn daarin de artikelen „Compagnie (West-Indische)” en „Slavenhandel”. Ook aan „De West-Indische Gids” heeft hij een enkele maal medegewerkt.

* * *

„De West” van 14 Juni schrijft:
 „De heer S. H. Azijnman heeft het voornemen bij voldoende deelneming, d.w.z. wanneer de eventuele onkosten bij intekening gewaarborgd zijn, een geschiedenisboek van Suriname uit te geven, loopende van 1729 tot 1929.
 Het werk zal pl.m. 300 bladzijden beslaan.
 Waarom van 1729, zouden wij willen vragen.”

Curaçao.

Wat is de waarheid?

Het officieele regeerings-communiqué van 10 Juni 1929 meldde:

„In den loop van den nacht van 8 op 9 dezer heeft een gewapende bende, van naar schatting 500 Venezolanen... de militaire politiewacht te Willemstad overvallen.”

De *Amigoe* van 15 Juni l.l. verhaalt:
 „Het fort binnen, kwamen uit deze trucks een tachtigtal met karabijnen en groote kapmessen gewapende Venezolanen te voorschijn, die zich onmiddellijk in drie troepen verdeelden, en als een stormwind over geheel het fort verspreidden.
 Een gedeelte vloog op de hoofdwacht af.”

Wat is de waarheid? schreven wij in een goedmoedige bui hierboven. Maar helaas, het schijnt geen vraag meer.

Als men in de bladen de verhalen der ooggetuigen leest, en het *Amigoe*-verslag is ons door een hunner als, wat de feiten betreft, over het algemeen juist genoemd, dan blijft er van de eerste berichten werkelijk niet veel meer over. Wat zich daar ginds heeft afgespeeld, wordt meer en meer een schande voor ons gezag; het is een lafheid ook dit niet te erkennen.

Kabelberichten.

Zooals wij reeds vroeger gemeld hebben is de Fransche Kabel overgegaan in handen van de Pan America Cable Cy. Enkele dagen zijn we beroofd geweest van het kabelnieuws, totdat het eindelijk onze Collega *Boletin Comercial* gelukt is een contract te sluiten met de *United Press* die ons voortaan van het voornaamste wereldnieuws op de hoogte zal houden. (A. d. C.).

Begroting 1930.

De notulen der begrotingsbehandeling in den Kolonialen Raad hebben wij (nog) niet ontvangen. De *Amigoe* van 8 Juni l.l. heeft een aardige nabetrachting onder het opschrift: „Welvaarts- of voorzichtigheidspolitiek”, die wij onzen lezer niet willen onthouden. Het blad schrijft:

„Zelden hebben wij bij de behandeling der Begrooting den Kolonialen Raad in twee zoo scherp afgeteekende partijen verdeeld gezien, als bij de laatste het geval was. Van 't begin tot het eind liep er door de geheele behandeling een streep, die de scheiding in twee partijen maar al te scherp markeerde.

Aan de eene zijde, — wij zouden ze de rechterzijde kunnen noemen, — stonden de voorstanders

van een zoo ruim mogelijke leeningpolitiek, — een welvaartspolitiek, zooals de Directeur van O. W. ze zeer juist noemde, natuurlijk met betrachting van de door de tijdsomstandigheden geboden spaarzaamheid.

Want te ver en te zeer op de spits gedreven voorzichtigheid, is niet altijd een teeken van een wijs beleid. Denk aan het spreekwoord van de voorzichtigheid, dat wel eens de wijsheid bedriegt. Een eerste eisch van wijs beleid is, van de bestaande gunstige conjunctuur te profiteren, maar dan ook zooveel en zoo snel mogelijk te profiteren.

Met dit voor oogen schaarden de heeren van rechterzijde zich aan de zijde van het Bestuur, die blijkens de gewisselde stukken eenzelfde opinie toegedaan.

Aan die zijde bestond er het volste vertrouwen in de toekomst, gepaard aan een volledig vertrouwen in het Bestuur; en op dit vertrouwen meent men zijn leeningpolitiek degelijk en deugdelijk kunnen baseeren.

Aan de andere zijde, — noem ze voor 't gemak de linkerzijde — stonden de mannen, een klein meerderheid, van de voorzichtigheidspolitiek, die de politiek van niet méér leenen, dan men zeker is binnen heel beperkten tijd te zullen kunnen betalen.

De voorstanders dezer politiek hadden niet bij ter veel vertrouwen in de toekomst. Men hoopt natuurlijk het beste, en dat de bestaande welvaart tot in lengte van dagen zou mogen aanhouden. Doch slechts schoorvoetend, en niet verder dan een uiterste voorzichtigheid gebod, waagde men 't mee te gaan op den door het Bestuur aangegeven weg.

Of er dan reden bestaat voor deze overgroote bezorgdheid met het oog op de toekomst van Curaçao? Naar onze bescheiden meening, kan men er geen enkelen redelijken grond voor aangeven. Integendeel, laat het zich redelijkerwijze genommen aanzien, dat de bestaande welvaart nog wel tientallen van jaren zal aanhouden, zoodat er tijd over zal zijn om de te sluiten leeningen af te lossen; en als alles goed gaat, zullen wij ook nog een spaarpotje kunnen maken voor later, — een appeltje op zij leggen voor den dorst, als eenmaal na den tijd van bloei en welvaart, de door sommigen nu reeds zoo gevreesde krach moge komen.

Dit zijn heusch geen luchtkaesteelen, zonder gezonden redelijken basis. Dit zijn geen toekomstdromen van den een of anderen phantast, wier verbeelding door den weelderoes van heden tot 't hoogste punt verhit is. Daarbij blijven wij, met Dr. Eskes te spreken, nog met beide beenen op den grond staan.

En als we zien en voortdurend hooren klagen dat er met vele noodzakelijke, allernoodzakelijkste voorzieningen, reeds al te lang getalmd en getreuzeld is, dan twijfelen wij er niet aan, of de overgroote meerderheid van het denkend en tot oordeelen bekwaam publiek, zal die richting van hury-up van harte toejuichen.

Wat we wel het meest toejuichen is, dat eindelijk ook de Raad tot de overtuiging is gekomen, dat er dient aangepakt te worden, met alle macht en spoed. Van deze overtuiging, gepaard aan een volledig vertrouwen in het Bestuur, verwachten wij veel goeds voor dit gewest.”

(Slot volgt).

Vergaan van de „Gaviota”.

Verleden week in den nacht van Woensdag op Donderdag, is de schoener „Gaviota”, komende van Sto. Domingo, met leege benzinedrums beland, ter hoogte van de Ronde Klip op de Noordkust van Curaçao geloopt. De oorzaak van deze schipbreuk is nog onbekend. Alle schepelingen hebben zich gelukkig kunnen redden; alleen de schipper heeft zijn been gebroken en is naar het hospitaal vervoerd. De „Gaviota”, die onder Dominikaansche vlag vaart, voer geregeld tusschen Curaçao en Sto. Domingo op en nerg met benzine. De heer P. Baiz was agent. Op de kust van Hato heeft men een mast en leege drums gevonden, van het schip afkomstig. De „Neptunus” van de C. S. M. is nog uitgevaren om te trachten het schip te bergen, doch wegens de woeste zee aan den noordkant van het eiland, zonder resultaat. (A. d. C.).

Aruba.

Aan het slot van een verslag van gouverneur Fruytiers bezoek aan Aruba, schrijft de *Amigoe* o.a.:

Nu Zijne Excellentie persoonlijk heeft kunnen aanschouwen den staat van verwaarloozing waarin ons eiland, zijn straten en wegen en gebouwen, verkeeren, is al onze hoop gevestigd op hem en zijn reeds bekende voortvarendheid. Moge onder het bestuur van Gouverneur Fruytier ons eiland meer en meer gaan beantwoorden aan de eischen van den modernen tijd en veel wat ons land en volk ten heil kan strekken, verwezenlijkt worden. Vooral nemen wij de vrijheid de aandacht van Zijne Excellentie vragen voor de scheiding van het ontvangerschap van de betrekking van ambtenaar van het O. M.; meer gouvernement-geneesheeren, vroed-

...wven, een openbare apotheek, een beter post-
...toor en betere bediening van de posterijen,
...enz.

De Caracasbaai-kwestie.

andelijk heeft de K. R. zich uitgesproken. In
vergadering van 13 Juni l.l. werd volgens de
goe besloten aan den gouverneur te schrijven:
Het erfpachtscontract den 12n October 1925
heden, heeft den toestand in het leven geroepen,
een groot oliebedrijf en een quarantaine-in-
ting zich te zamen moeten bevinden in elkan-
onmiddellijke nabijheid aan de Caracas-baai.
te toestand moet de Koloniale Raad ten sterk-
afkeuren, daar zoowel de belangen van de
arantaine-inrichting als de belangen van de Cu-
raosche Petroleum Industrie Maatschappij in
valde omstandigheden daardoor ten zeerste ge-
aad kunnen worden.

Onder de gegeven omstandigheden zal de Kolo-
le Raad op bovengenoemd schrijven niet ver-
ingaan, doch de Raad zou Uwe Excellentie be-
d in overweging willen geven te trachten tot
ze voor beide partijen bevredigende oplossing in
te geraken. Deze oplossing zou naar zijne
ening hierin gevonden kunnen worden, dat de
arantaine-inrichting van de Caracas-baai naar
ers wordt verplaatst, waardoor de Curaçoesche
roleum Industrie Maatschappij tegen een rede-
ke vergoeding de volledige beschikking zou ver-
igen over de terreinen en gebouwen aan de Ca-
asbaai.

Mocht het Bestuur zich met deze oplossing ver-
nigen, dan zou de Koloniale Raad Uwe Excel-
tevens beleefd willen verzoeken, alvorens in
ze aangelegenheid een regeling te treffen, den
aad plannen voor een nieuwe quarantaine-station
er te leggen, vergezeld van een volledige kosten-
rekening, zoomede opgave te doen van de voor-
arden (waaronder begrepen het bedrag) waar-
het Bestuur een regeling met de Curaçoesche
roleum Industrie Maatschappij zou kunnen
effen."

Uit den Verren Vreemde.

Internationaal vertrouwen.

Wanneer groote optimisten hun geloof uitspre-
ken over de mogelijkheid, om den oorlog en de be-
dreiging met militaire machtsmiddelen als midde-
van de internationale staatkunde te doen ver-
wijnen, bouwen zij die 'schoone illusie op hun ge-
loof in een andere mogelijkheid, die namelijk van
te scheppen van een sfeer van onderling inter-
nationaal vertrouwen. Wij willen het eenmaal be-
denken van een dergelijke verhouding niet naar het
ik der utopieën verwijzen, maar hetgeen wij om
heen zien doet ons toch de erkenning vragen,
dat uit die verwachting zelf dan spreekt dat het
nooit meer oorlog" nog in het verre verschiet is,
en verschiet zoo ver, dat er geen teekens van zijn
onderkennen.

Er is in de onderlinge internationale verhouding
nog alom gemis aan vertrouwen in zoodanige mate,
dat de macht en het middel niet zijn aan te wijzen,
die daarin verbetering moeten brengen. Heeft de
Volkenbond de bedoeling gehad het centrum van
onderling vertrouwen te worden, dan heeft hij tot
heden in dit opzicht niets bereikt. Zonder iets te
ort te doen aan hetgeen hij wel ten goede heeft
erwerkt, kan verklaard worden, dat het onderlinge
antrouwen in Genève sterker dan elders gede-
monstreerd is.

Zoodra Briand het geluid heeft laten hooren, van
een hervatte poging om te komen tot de vereenigde
staten van Europa, vraagt men: wat zou daar-
achter zitten? En men onderstelt een organisatie
gericht tegen de vereenigde staten van sterk Ame-
rika of tegen de vereenigde staten der sowjet-
republieken, of tegen de vereenigde staten van het
Britsche imperium. Of men zegt: Frankrijk heeft
in den Volkenbond de kleine staten niet genoeg
lein kunnen krijgen, het zoekt een nieuwen weg,
die daarheen moet leiden. Wij hebben er ons hier
niet in te verdiepen wat er inderdaad achter zou
kunnen zitten, wij constateeren slechts, dat men
niet denkt aan een nieuwe poging om tot verste-
ving van het algemeen internationaal onderling
antrouwen te komen, doch dat men zich dadelijk
antrouwig tegenover het plan stelt, nog vóórdat
het eigenlijk geopperd is.

Roemt men het onderling vertrouwen der sta-
ten, die, onder de sterren en strepen-vlag, de eene
grote N. Amerikaanse republiek vormen, dan
moeten de vele andere Amerikaanse republie-
ken zich in het midden te brengen, dat zij Was-
ington allerminst vertrouwen.

Zoo overal bij de groote lijnen der politiek.
Wij willen, in dit verband, nu ook eens wijzen
op gebeurtenissen van den dag, die onder de *faits*
dieners zijn opgenomen, als nieuwtjes van weinig
betekenis, en die o.i. toch teekend zijn voor de
antrouwensmentaliteit.

Het Journal wist 9 Juli te vertellen, dat de

douane-ambtenaren te Parijs dezer dagen hebben
ontdekt, dat een diplomatieke zending, bestemd
voor Ghalam Nabil, gevolmachtigd minister van
Afghanistan te Parijs, die juist in gelijke functie
naar Moskou is vertrokken, voor 832.000 frank aan
verdoovende middelen bevatte.

In den loop van de vorige maand werd de arg-
waan der douane-ambtenaren te Parijs opgewekt
door het ongewone aspect van vier kisten, die er
voor Chalam Nabil waren aangekomen. Deze arg-
waan werd versterkt door den ongewonen aan-
drang, dien de gezant gebruikte om de kisten af-
geleverd te krijgen. Nadat hij schriftelijk de ver-
zekering had gegeven, dat de kisten slechts lijf-
goed en zoo bevatten, kwam van buitenlandsche
zaken, die de douane in het geval had gekend, de
vergunning los om de kisten af te leveren. Maar
ziet, juist op den dag, waarop de aflevering zou
plaats hebben, viel er uit een der kisten een kleine
doos, welke een wit poeder bevatte. Het poeder
bleek heroïne te zijn en een nader onderzoek van
den inhoud der kisten bracht aan het licht, dat
deze zulk een groote hoeveelheid heroïne en cocaine
inhielden, dat aan een zending voor persoonlijk
gebruik, zelfs voor dat van een kleine groep men-
schen, niet kon worden gedacht. Klaarblijkelijk
was deze hoeveelheid verdoovende middelen be-
stemd om te worden verhandeld. De justitie stelt
een onderzoek in."

Volgens de *Matin* zou men hier te doen hebben
met een onderneming door de Sowjetunie op touw
gezet. De kisten met opium zouden moeten wor-
den doorgezonden naar Bombay, waar een centrum
zou worden georganiseerd voor de verspreiding
over Britsch-Indië. Dit verhaal latende voor wat
is, met zijn verzending van opium via Parijs naar
't land waar de opium van daan komt, is 't ons hier
alleen te doen om het misbruik van het diploma-
tiek vertrouwen.

En op denzelfden dag, dat het *Journal* zijn be-
richt kreeg, seinde Reuter uit San Francisco:

"Door de douanebeambten is voor een waarde
van een millioen dollar aan opium in beslag ge-
nomen in de bagage van Mevr. King Kao, de echtge-
noote van een Chineesch consulaire ambtenaar.
De bagage werd in beslag genomen, daar men van
de agenten van den Amerikaanschen geheimen
dienst in het buitenland mededeeling had ontvan-
gen, dat de bagage opium bevatte."

Een dag later volgde het bericht:
"De Chineesche gezant te Washington, Woe,
heeft den Chineesch vice-consul te San Francisco
King Kao geschorst, aangezien deze betrokken is
bij het smokkelen van opium in de Vereenigde
Staten."

Men weet, dat dergelijke gevallen volstrekt niet
op zich zelf staan, en de twee te gelijk, uit verschil-
lende hoeken van de wereld, komen er wel van ge-
tuigen, hoe deze praktijk er nog een van onzen tijd
is. 't Lijkt ook niet al te gewaagd om aan te ne-
men, dat er naast de ontdekte, nog wel onbekend
gebleven gevallen zullen bedreven zijn. Contrôle is
uiterst lastig, omdat er diplomatieke gevoeligheid
door wordt getroffen en een vergissing tot een be-
leediging wordt gemaakt.

Ziet, er is een klein brokje internationaal ver-
trouwen in gebruik gekomen. De gebouwen door
gezanten van vreemde mogendheden betrokken
worden zowat als stukjes territoir van het vreem-
de land beschouwd, in 't vertrouwen, dat daar al-
leen verhandeld en geborgen zal worden, wat naar
eerlijke opvattingen tot de werkzaamheden van
den diplomatieken vertegenwoordiger mag wor-
den gerekend. Verzendingen onder het zegel van
een diplomatieken vertegenwoordiger worden door
de douanen niet doorzocht, tenzij hiertoe een zeer
bijzonder aanleiding mocht bestaan, en dan nog
eerst na daartoe verkregen machtiging. 't Is ook
gebruik om met de bagage van personeel, dat tot
een gezantschap behoort, op overeenkomstige wijze
te handelen. En ziet nu, hoe of deze wissel op
het internationaal onderling vertrouwen gehono-
reerd wordt.

Het behoort tot de Moskousche gebruiken de
Sowjetbelangen en de communistische belangen op
zoodanige wijze dooreen te mengen, dat de pogin-
gen van andere regeeringen, om met Rusland
weer op voet van vertrouwen samen te werken,
mislukt zijn. Het gebouw van een Russisch gezant-
schap is een communistische cel in het vreemde
land.

Feitelijk zijn ook andere gezantschappen egoï-
stische organisaties, daar zij er doorlopend op be-
dacht zijn, het eigenbelang van hun land boven en
voor alles te dienen, ook waar dit ten koste en ten
nadeele kan zijn van het land waarin zij geac-
crediteerd zijn. Maar in den grond der zaak is dit
egoïsme dan toch gericht op gewenschte samen-
werking in vriendschappelijke verhouding, en
hierin ligt een tegenstelling met het Russisch in-
zicht, dat door zijn wezen destructief wil inwerken.

Hoe 't zij, internationaal wantrouwen is er. Dit
wordt niet alleen in stand gehouden door de mo-
gelijkheid van militaire conflicten, het bestaat ook
om economische mogelijkheden. Kan men in de
gezanten vertegenwoordigers zien van den wensch

van de regeeringen om in onderling vertrouwen
doorlopend met elkander in overleg te blijven; de
enkele keeren, dat een blik geslagen is kunnen
worden in het verhandelde in vreemde gezant-
schapsbureaux, hebben de bewijzen gebracht, dat
de gezanten ook vertegenwoordigers zijn van het
onderlinge wantrouwen.

En nu komen wij weer terug op de kleine *faits*
divers, zooeven aangehaald. Zij, aan wie het kleine
brokje internationaal vertrouwen geschonken is,
van de vrijstelling der douane-contrôle geven her-
haaldelijk blijk niet bestand te zijn tegen de ver-
leiding om van dat vertrouwen misbruik te ma-
ken. Indien 't aldus is gesteld met personen, van
wie in de eerste plaats verwacht mag worden, dat
er hun iets, ja zelfs veel, aan gelegen moet zijn den
naam van hun land en hun eigen naam hoog te
houden, dan zal men moeten erkennen, dat voor
de opvoeding van de volken tot het internationaal
vertrouwen, dat in de internationale staatkunde 't
redmiddel zal moeten worden om tot den perma-
nenten wereldvrede te kunnen komen, nog alles te
doen —, nog alles te beginnen is.

Berichten der Afdelingen.

Afdeling Apeldoorn.

MINAHASSA-COMITÉ.

Donderdagavond 11 dezer vergaderde het Mina-
hassacomité tot vaststelling van de opbrengst der
gehouden collecte. Het is 't comité in verschillende
opzichten niet medegelopen. Vlak ervoor waren er
eenige t.b. collectes geweest, tijdens de collecte werd
er ook geld verzameld voor de viering van het 100-
jarig bestaan van het Grifkanaal, en ook was reeds
aangekondigd een collecte voor het „Hooge Land“.

Dat was de eerste moeilijkheid; de tweede was
die der arbeidskrachten. Deze is zoo opgelost dat de
leden van het comité met enkele kennissen zelf de
zaak hebben aangepakt en met lijsten bezoeken heb-
ben afgelegd bij bewoners van bepaalde wijken.
(Onze noodkreet om hulp bij de leden van Oost en
West, aan allen per circulaire gedaan, 224 exem-
plaren, werd slechts door één beantwoord!). Op den
dag der verkiezing zijn eenige dames en heeren met
bussen aan de deur van enkele stembureaux gaan
staan. Ook dat hielp, en zoo hebben ongeveer 10
mensen het eigenlijke werk gedaan. Dus zaten we
Donderdagavond bij elkaar. In 't begin hadden we
gedacht: „nou — f 500.— zou 't wel worden. 't
eerste week was er al over de f 300.—, 't zou dus w-
f 800.— kunnen worden...“ De telling wees uit
f 1018,63. 't Viel al vast mee. Een aardig moment
was dat de heer Bunk een week lang een reclame
voor het Minahassa-comité in zijn bioscooptheater
heeft gehad, en ook een paar lijsten, waardoor de
bruto-opbrengst tot f 1034,08 steeg. Aan onkosten
hadden we: f 35,10 aan advertenties, f 2.— porti,
f 0,50 legesgelden en f 1,65 kleine onkosten, zoodat
er f 994,83 netto-opbrengst is. Er zal nog wel wat
nadruppelen, zoodat we kunnen zeggen, dat er schoon
duizend gulden kan overgemaakt worden.

Een woord van dank voor de prettige enthousiaste
samenwerking, vooral aan de dames-comité-leden,
is hier zeker op zijn plaats, evenzoo een woord van
dank aan de gevers. Wie nog niet heeft gegeven kan
alsnog storten op 't gironummer 93038 van J. C.
Baars, voorz.-secr.

N.B. Wie gaat mee naar het Koloniaal Instituut?
S.v.p. opgeven voor of op 22 dezer.

Mededeelingen.

Van het Informatie-Bureau.

Verkrijgbaar — in de nieuwste bewerking —
van het boekje: De Geëmployeerde bij de Java-
suiker-industrie. f 0.75 per ex. en f 0.06 porto-
kosten.

BESTEMD VOOR UITZENDING NAAR NED.-INDIË.
C. J. Kok, Onderwijzer bij het O.L.O., Essenburgstraat
109b, Rotterdam.

Ir. H. W. V. Willems, Tijd. gesteente-chemicus b. d. Mijn-
bouw, Cartesiusstraat 275, 's-Gravenhage.

INDISCHE AMBTENAREN MET VERLOF.
W. F. K. Leebink, Stenograaf bij den Volksraad, Wal-
therlaan 3, Bussum.

RADIO BRAAT

TELEFUNKEN-SERVICE-STATION 5737

LAAN COPES VAN CATTENBURCH 88

DEN HAAG :: TELEFOON 17072

C. VERSLUYS Jr.
BOEKHANDEL OP ELK GEBIED

KANTOORARTIKELEN
LEESPORTEFEUILLE
MUZIEKHANDEL

HET GESCHIKTSTE ADRES VOOR
INDISCHE VERLOFGANGERS VOOR
REISLECTUUR

HEERENSTR. 5 - RIJSWIJK
TELEFOON No. 18798

GOOSEN & SWAGERMAN
UITSLUITEND
LAAN v. MEERDERVOORT 100-100 a - Tel. 37867
DEN HAAG - OPGERICHT 1895 - DEN HAAG
PIANO'S - VLEUGELS - ORGELS

ADR. VAN DER MAREL
VOORHEEN H. BRAAT

1STE KWALITEIT RUND-,
KALFS-, VARKENSVLEESCH
EN FIJNE VLEESCHWAREN

Molenstraat 1, hoek Langstraat, Wassenaar, Tel. 20
AANBEVOLEN ADRES VOOR „OOST EN WEST“.

C. J. L. VERMEULEN'S
ONVERANDERLIJKE
VERROOTINGEN

TOUSSAINTKADE 20 :: DEN HAAG
DOOR GEHEEL INDIE BEKEND

RUSTHUIS VOOR ZIEKEN, HERSTELLENDEN,
RUST- EN HULPBEHOEVENDEN,
LICHTE ZENUWPATIENTEN, OUDEN VAN DAGEN,
DIEET-PATIENTEN EN KRAAMVROUWEN.

Dicht bij de Scheveningsche Boschjes en bij Zorgvliet.
Prijzen per dag: f4.-, f5.-, f6.- en f7.-
Per maand iets billijker.

GEZUSTERS BON - Gediplomeerde Verpleegsters
Antonie-Duijckstraat 97 • Telef. 52434 • Den Haag

ELECTRISCHE GEYSERS
Goedkoop - Zuinig - Gevaarloos

Complete Electriche Sanitaire Installatiën

W. G. SCHEERES
ELECTRO-TECHNISCH BUREAU
-- DEN HAAG --

Kantoor en Monsterkamer
Hoogracht 1a 5052
Telef. 15170
Magazijn en Werkplaats
Laan van Roos en Doorn 9

ZOMERPRIJZEN
LENS ANDEWIEL & DIJK
DEN HAAG
DE RIEMERSTRAAT 184
TEL. 33984

W. H. Keasberry, Hoofdcornies b. d. dienst der S.S. en Tr., Dagerrestraat 17, 's-Gravenhage.
Mej. A. Meijer Timmerman Thijssen, Verpleegster 1e kl. b. d. Hospitaaldienst, p.a. Nederl. Handel Mij., 's-Gravenhage.
J. H. de Rooy, Techn. ambt. 1e kl. Ind. Centr. Aansch. dienst, Meytensstraat 163, 's-Gravenhage.
B. Dumas, Hoofdcornies b. h. Dept. der B.O.W., Aca-
ciastraat 83, 's-Gravenhage.
A. H. Janssen, Politieopziener b. d. Alg. Politie, Loo-
laan 32, Driebergen.
K. van der Veer, Leeraar a. d. Middelb. Landbouwsch.
Buitenzorg, Regentesselaan 16, Oegstgeest.
Mej. A. Chr. de Kok, Verpleegster 1e kl. b. d. Hospitaal-
dienst, Ginnekenweg 140a, Breda.
Mr. H. E. Klein, Raadsheer i. h. Hooggerechtshof van
N.-I., Staringstraat 30, Nijmegen.
G. J. Korsen, tijd. wd. Hoofdcornies b. d. P.T.T., Wees-
perzijde 146huis, Amsterdam.
P. Bruijn, 1e luit. der Inf., Bagijnhof 19 rood, Dordrecht.

G. A. de Buck, tijd. wd. Controleur 2e kl. b. d. P.T.
Lange Delft H 22, Middelburg.
J. E. van den Broek, Hoofdboekhouder dienst Water-
& Electr., Rubenstraat 12, Amsterdam.
W. A. van Daal, Onderwijzer 1e kl. b. h. O.E.L.O., A.
17, Haps (N.-Br.).
A. F. W. Brauer, wd. Cornies b. d. Pens. en W. en
fondsen v. d. Ind. Burg. en Locale Ambtenaren, T.
kaden 16rood, Dordrecht.
A. J. de Jaeger, Loods der 1e kl. b. d. Loodsdienst,
van Geelstraat 21, Rotterdam.
Jhr. Mr. C. Laman Trip, Hoofdambtenaar b. d. d.
der S.S. en Tr., Graaf Florislaan 23, Hilversum.
Dr. A. Zipp, Directeur der H.B.S. te Soerabaya, Koer-
ginnelaan 18, Rijswijk (Z.-H.).
W. F. Staargaard, Hoofdinspecteur der S.S. en Tr.
wegen, Laan Copes van Cattenburch 58, Den Haag.
H. Molenbrugge, 1e Luitenant der Infanterie,
nen (N.-Br.).

Mutatiestaat van 10 tot 17 Juli.

Nieuwe Leden

Geïntroduceerd door:

G. P. Hoekman, Luit.-Kolonel N.-I. L., Den Haag, Bali-
straat 88. f 5.
Dr. L. Fick, Arts, Bergen op Zoom, Hoogstraat 13. f 5.
Ir. G. Rademaker, Oud Afdeelingchef Delispoor, Dir.
N.V. Holland-Haven, Bergen op Zoom. f 5.
A. G. J. de Vries, Directeur Zuid Nederl. Spiritusfabr.,
Bergen op Zoom, Wittoucksingel 14. f 5.
J. H. W. Bruins, Kapitein der Infanterie, Bergen op
Zoom, villa „Brinihoeve“, Wouwsche Straatweg. f 5.
J. H. de Haas, Oud Commandant 3e Regt. Inf., Bergen
op Zoom, Stationstraat 9. f 5.
Dr. D. Bolsius, Chirurg, Bergen op Zoom, Hoogstraat
22. f 5.
J. A. Mulock Houwer, Industrieel, Bergen op Zoom,
Hoogstraat 17. f 5.
H. Stam, Directeur Mij. „De Schelde“, Bergen op Z.,
Antwerpsche straat 37. f 5.
C. E. Leman, Arts, Bergen op Zoom, Stationsstr. 7. f 5.
J. M. Mastboom, Burgemeester van Halsteren. f 5.
Mr. J. van Hasselt, Advocaat en Procureur, Bergen op
Zoom, Oranje Nassaustraat 13. f 5.
Mr. M. H. Hartog, Advocaat en Procureur, Bergen op
Zoom, Antwerpsche straat 34. f 5.
Mr. A. A. J. Dirven, Advocaat en Procureur, Bergen
op Zoom, Antwerpsche straat 41. f 5.
P. N. W. van Dam, Deventer, Veenweg 12.
G. Delwig, Deventer, Singel 6.
Dr. S. van Dorssen, Deventer, Florens Radewijnsz-
straat 1.
P. Gischler „Op Honk“, Gorssel (Joppe).
Ir. J. A. J. Grobden, Deventer, Geert Grootestr. 11.
G. E. Hoeffelman, Deventer, Ceintuurbaan 396.
Mr. A. Oudegeest, Deventer, Stroommarkt 8.
Ir. B. H. van Ruijven, Deventer, Ceintuurbaan 398.
H. A. Surink, Deventer, Brinkgreverweg 63.
J. J. Swart, Deventer, Achter de Hoven 27.
Dr. H. Uittien, Deventer, Pothoofd 9.
Dr. L. Vuyck, Park Brabant, Schalkhaar bij Deventer.

Eigen aanmelding.

Mr. Dr. P. A. F. Blom te Bergen op Zoom.

Dr. H. H. Zeylstra Fzn. te Deventer.

Afschrijvingen

Mr. A. Capadose, Wassenaar (overleden).
S. N. Stikkel, oud Gezaghebber Gouv. Marine, Heilo
(N.-H.), overleden.

Adresveranderingen

H. F. Westrik, Amsterdam, van: Koninginneweg 154,
naar: Apollolaan 176.
Mevr. C. J. Heemskerk-Hintzen, Hilversum, van: Mi-
nisterpark 8 naar: Diaconessenhuis, Neuweg.
Dr. J. H. Boeke, van: Den Haag, Belgische Plein 17,
naar: Apeldoorn, Dennenlaan 6. f 5.
Jhr. H. H. Sandberg van Boelens, van: Arnhem, Am-
sterdamsche Weg 212, naar: „Waldfriede“, Ooster-
beek.
D. Koets, Nijmegen, van: Oude Stadsgracht 33, naar:
Ubbergsche Veldweg 117-119.
W. H. Sonius, Kapitein N.-I. L., van: Den Haag, Blan-
kenburgstr. 122, naar: Pension Dennenoord, Rhenen.
Mr. J. Liefinck, van: Den Haag, p.a. N. H. M., naar:
Wassenaar, Zijdeweg 6.
J. G. van Heijst, Oud Resident, Den Haag, van: Emma-
straat 151, naar: Juliana v. Stolberglaan 10.
Mevr. F. P. Kluit-Kist, Den Haag, van: Stokroosplein
3, naar: Sleedoornstraat 112.
A. G. de Bruin, Gep. Ambt. Chineesche Zaken, van:
Den Haag, naar: Semarang, Pension Wilhelmina,
Bodjong.
J. M. Rosel, Gep. Ambtenaar S.S., van: Den Haag, Re-
gentesselaan 12, naar: Padang, Belantoeng 14.

den heer B. Hoekstra te Den Haag.
L. R. Wentholt, Gorssel (Afd. Deventer), op eigen ver-
zoek overgeschreven van de Afd. Apeldoorn.

Mr. D. A. de Rooy, van: Den Haag naar: Weltevreden,
p.a. Ned.-Ind. Handelsbank.
C. A. Emeis, Directeur A. M. S., thans te Magelang.
J. Hardeman, Directeur O. en E., van: Weltevreden
naar: Den Haag, Groot Hertoginnelaan 250. f 5.
L. W. J. Olivier, O.-I. Hoofdambtenaar, van: Brussel,
Rue des Palais 49, naar: Den Haag, van Blanke-
burgstraat 77. f 5.
V. Obdeyn, Ass.-Resident, van: Brussel, Hotel Termi-
nus, naar: Rue de Limise 16, Tervuren bij Brussel.
J. W. Verberne, Oud Ass.-Resident, van: Nice, Route de
St. Antoine, naar: Wettersteinstrasse 28, Partenkir-
chen (Bayern).
H. Huisman, Hoofdingenieur S.S., van: Bandoeng,
naar: Zierikzee, p.a. A. J. van Os.
Mr. R. Siegenbeek van Heukelom, Voorzitter Land-
raad, van: Fort-de-Kock, naar: Bandoeng.
E. J. Simons, van: Suikerfabriek Kandangdjatie, Krak-
saan, naar: suikerfabriek Poerwokerto, Banjoemas.
Mej. W. Sterenberg, Verpleegster, van: Tjimahi, naar:
Militair Hospitaal te Salatiga.
J. P. Rooze, Hoofdopnemer Boschwezen, van: Bandoeng,
jermasing, naar: Menado.
H. A. van Loghem, Ass.-Resident, van: Laren (N.-H.),
naar: Weltevreden, Dep. B.B.